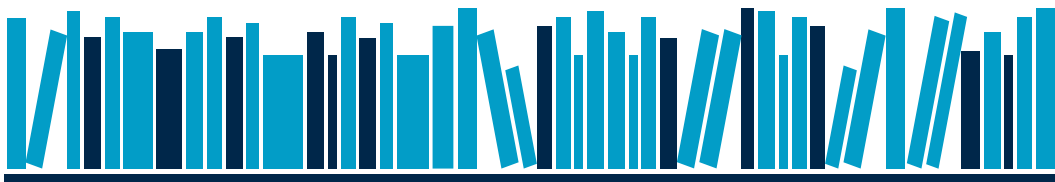

MŮJ SVĚT

Březen 2023

„Čas je jen iluze“

Albert Einstein

MŮJ SVĚT

30. ročník

VYHODNOCENÍ

Porotci pro tento ročník: PhDr. Lydie Romanská
Mgr. Radana Šatánková
Jiří Neduha

Literární soutěž Můj svět vymyslela a každoročně pořádá knihovnice Jiřina Dvořáková s kolegyní Janou Mackovou pod záštitou Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o., vedenou PhDr. Tomášem Benediktem Zbrankem.

Vyhodnocení - Můj svět 2023

POEZIE

poezie do 18 let:

1. Antonín Bartůněk, Pardubice
2. Alice Knoblochová, Mladá Boleslav
2. Ondřej Toufar, Lučina
3. Jan Urbiš, Frýdek-Místek
3. Anežka Waneková, Církvice

poezie 19-30 let:

1. Štěpán Bureš, Jičín
2. Evelína Kolářová, Sušice
2. Apolena Vybíralová, Luka nad Jihlavou
3. Laura Prachárová, Břeclav
3. Simona Donovalová, Praha

čestné uznání:

Eliška Kohlíčková, Příbram

Lenka Kóňová, Žilina

poezie nad 30 let:

1. Theodora Glacová, Ostrava
1. Vava Čechová, Ostrava
2. Josef Dáňa, Brno
2. Jana Ptacek, Melbourne (Austrálie)
2. Vít Procházka, Horažďovice
3. René Inquort, Praha
3. Václav Franc, Nová Paka
3. Věra Pešková, Děčín

čestné uznání:

Radek Holík, Hukvaldy

Vítězslav Kaprál, Lysá nad Labem

PRÓZA

próza do 18 let:

1. Jakub Jašek, Lutín
2. Ester Štěchová, Vimperk
2. Nela Šenkýřová, Zaječí
3. Adéla Sobotková, Moravská Nová Ves
3. Jan Bartel, Havířov

čestné uznání:

Antonín Bartůněk, Pardubice

Zdeňka Sýkorová, Bohdalice

próza 19-30 let:

1. Jana Sarasvatí Lukešová, Praha
2. Zuzana Osifová, Praha
2. Martina Vítová, Hlinsko v Čechách
3. Eliška Kohlíčková, Příbram

próza nad 30 let:

1. Petra Barcziková, Frýdek-Místek
2. Irena Bártlová, Praha
2. Josef Štěpánek, Žampach
3. Josef Dáňa, Brno
3. Radka Kocourková, Valašské Klobouky

čestné uznání:

Radim Košátko, Ostrava

Václav Kučera, Praha

Poezie do 18 let:

1. Antonín Bartůněk, Pardubice
2. Alice Knoblochová, Mladá Boleslav
2. Ondřej Toufar, Lučina
3. Jan Urbiš, Frýdek-Místek
3. Anežka Waneková, Církvice

Denní strava

Na poetický chléb
mažu realistický džem.
Studenou meltu
liju do záchodové mísy.
Snídani mám za sebou.

Divan prohýbá se
pod mým těžkým srdcem.
Melancholický drink
nestoudně šplouchá v žaludku.
Svačinu mám za sebou.

Z tisíce slov jsou činy
a činů lidé se bojí.
V rytmech tónu strachu
myslím na hlad.
Oběd mám za sebou.

Když lež se promísí v sítu
zbude snad pravda?
Když spolкну arsenik
otrávím mozek nebo duši?
Další svačinu mám za sebou.

V podvečeru odchází měsíc
a i moje otázky.
Se smutkem v očích hledím
na chléb v realismu.
Večeři mám za sebou.

tesknota ráda lže

o čem ví tesknota
řekl by Orten
ale tesknota neví
tesknota stagnuje v jednom jediném bodě
není schopná se pohnout
ani o pouhej centimetr

říká mi jak si mám oblíct kabát
uvařit čaj a zamknout za sebou dveře
sama ale nikdy nikam nepůjde

o čem ví tesknota
o tom že už mi zase chybí cit v konečcích prstů
ale možná že si to jen vymyslela
tesknota ráda lže
asi protože to tak lidi prostě chtěj

tesknotě je zima
pokaždý co si trochu poupravím šálu tesknotě přejede mráz po zádech
už mi zase chybí cit v konečcích prstů

tesknota ráda lže
ale jenom když to tak lidi chtěj

Nápadnice

Krása zvaná samota,
její vybraná společnost.
Ladná, čarokrásná
táhlým krokem vykračuje,
Zbrklá, unáhlená
mizí a náhle se objevuje.
Před mým nosem
chodí lesem, a já jsem frustrován,
roky, co po Zemi chodívám
jedině samotou byl jsem milován.

Temná

Kapky vody
                  chladný vzduch
hmatají po mém těle
                  jako duch
zproštěn soucitu
                  topím se pod vodou
blíží se konec
                  za božskou závorou
počítám zarytě
                  poslední výdechy
a pak konečně
spochinu hlavou
na říčním dně
již navěky.

Přítomnost

Dnešní čas
Plná konta,
prázdná srdce.
Přes mrtvoly
Kráčí lehce.

Bílé boty,
Černá duše.
Zraní rychle
Jako kuše.

Špinavá mysl,
Noblesní kára.
Čistá je na nich
Jen kokainu čára.

Na pohled člověk,
uvnitř hnus,
vytěží maximum
-a pak čus

Praha

Cítíš to? To je vánek, který nám přinesl vůni rušného města
Vidíš to? To jsou ulice bezdomovců, kam ani nevede přímá cesta
Slyšíš to? To jsou auta v rušné pražské dopravě
A je tu spousta lidí, hlava na hlavě

Tu paní s kloboukem, co podpatky nosí
Dělník, kterému se čelo potem rosí
Turistky z Afriky v barevných šatech
Svůdné ženy s pokušením na rtech

Kluk co má oči jako červencové nebe
Ožrala co pitím ztratil kousek sebe
Holčička co pláče že rozbila talíř
A na každém rohu pouliční malíř

Asijské dámy vyvolávají na tržnici
Zloděj ukradl na hradě pokladnici
A nějaká postava jen stojí na kraji mostu
Jestli by nechtěla skočit, proč si nedrží odstup?

Cítíš to? To je motor, kouř z cigaret a kosti
Vidíš to? To jsou výtvary naší dávné minulosti
Slyšíš to? To je hudba z barů, co ztichne až zrána
Ach Rozmanitá Praha, co balancuje na tenkém kuse lana

Poezie 19-30 let:

1. Štěpán Bureš, Jičín
2. Evelína Kolářová, Sušice
2. Apolena Vybíralová, Luka nad Jihlavou
3. Laura Prachárová, Břeclav
3. Simona Donovalová, Praha

čestné uznání:

Eliška Kohlíčková, Příbram

Lenka Kóňová, Žilina

Nerozumění

Dveře od výtahu
Kůň na ně čumí
Jsou mu neznámé
Koně totiž dveře neznají
A neznají výtahy
Stejným způsobem lidé neznají nic
Ale abychom se posunuli:
Kůň na ně čumí a proto nenastupuje
A pak se někde nahoře zmáčkne tlačítko
A kůň se dívá, jak světlo výtahu mizí
A vůbec tomu nerozumí
Protože rozum zcela postrádá
Ale možná je moudrý, protože
Protože proč?
Protože

Jednou ho zavalilo kamení
A on řekl: dobře, to jsem nečekal
A bylo to právě, když odjel ten výtah
Výtah byl totiž plný kamení
A když se otevřel v patře nad koněm, kamení se vysypalo
A kameník vykřikl: moje kamení
A byl to ten kůň, protože byl kameníkem
Ale nikdo o tom nevěděl
Protože s kameníky skoro nikdo nemluví
A s koněm taky ne
Naštěstí toho kamení bylo málo
Asi jen tři kameny
A tak se koni nic nestalo a znovu kamení naložil do výtahu

Dveře od výtahu se pak zavřely
A kůň na ně znovu čuměl

Studie básníka

Jsem básník, anarchista
Zasranej masochista
Renegát a absolutní děcko
Růžovej recidivista
Dysfunkční slunečnice
Růžová královna houbiček bez vysněných elfích oušek
Naivní nenabitá patrona v třesoucích se rukou
který v anticipaci beznaděje svíraj hrnek
ovocnýho čaje pokojový teploty
Taková imitace moderního fungujícího člověka
Ahasver toužící po chvilce odpočinku
Absolvent humanitních oborů
Reflexe vlivu kapitalismu na lidi trpící duševní chorobou
Zrcadlo světa toužebně vyhlížející zánik Západu
Roh hojnosti společenských prohřešků
Egoismus hledače pokladů
Milovník Edisona hrdý na českého vynálezce
Absolutní hodnota odchylky měření
První osoba jednotného čísla
Shluk biologických mechanismů a částic hmoty
Bytost na bázi uhlíku
A resultát vývoje hvězdného prachu – tak jako všichni
Akorát že se necítím být součástí
tohodle vesmírnýho celku

zrovna

před třemi letokruhy
obdržel jsem k Vánocům tornádo
přišlo
skoro jako by ho mrzelo
že jsme ho nikdo
nečekal

vzalo
střechy pod nohama
květináče s řízky *epipremna aurea*
úvěry
i smysl nasadit si ráno kontaktní čočky
(*citováno ze zprávy úřadu pro civilní letectví*)

v očích nás obou
byl klid

uprostřed vortexu
postarší muž potichu dopřemýšlel
vedle se vznášel
bezacetonový odlakovač
sousedův pes co nikdy nezaštěkal
včerejšek
a *Sto roků samoty* od Márqueze

když se to stalo
v polívce mi plaval šafrán z Iránu
a času se zrovna splnil sen
o lítání

Holoubátka

Proč ta holoubátka
dítka v šatech z
obláčků cukrové vaty
stahujete do korzetů
vyrobených z
řečí o falešných úsměvech
nohou přitisknutých k sobě
poslušnosti pancéřované strachem
jejichž nošení je podmíněno přísnými pohledy?

Abyste je mohli
až samy roztáhnou křídla
a začnou si úsměvy cvičit před zrcadlem
nazývat *opravdovými ženami*?

SIMONA DONOVALOVÁ

---

svetsky neopísateľná premena prachu
fúzia rozpadu minulosti.

kdesy hlboko vo mne Slnko tie

tam kde
úplne prvý nádych
vymedzil priestor môjho bytia

v tíšine tela
dozrievam
odznova
celá.

skrz obežnú dráhu dňa
mi občas preletia
úlomky foriem minulosti

náhoda v osudovej fúzii
každá s vlastnou cestou
(no spoločným začiatkom veľkých treskov)

zavadí o moje silové pole
tam hlboko dole
ukrytej gravitácie
slabnúcej nárazmi dní

tak
sa

odlamujem

po kusoch.

hory hornín letiace priestorom prázdna
horím v jadre chladná
kométa

som

lačná z tohto zotrvačna
ľadom väznených sedimentov
sentimentu

ale občas

záblesk náhlejšej akrécie
zo mňa zmije
stiesnenosť nekonečna

spojíš dve časti

rovnakej hmoty
len aby si ich mohla rozbiť

budúcnosťo

u

a sledovať ako sa vzdďalujú
po ekliptikách vlastných životov.

mraky zrkadlia snahu vody stúpať
za zore, kde
zrážka je nutnosť

sveta
zložitá ľahkosť premeny
cez priestor nepoznaný
akoby niekto niečo vôbec vedel

ak
väčšinu atómu tvorí prázdnota
tak mojou hmotou je nahota
(slov)
tekutá rovnako
ako more
šumí atmosférou pary
v páde
voľnom znie klepot striech
steká čelami ľudí
bežiacich do sucha

Tentokrát o těsnosti

Na vlastní kůži cítíš chlad slovních katedrál
a vyhýbáš se přiložení významu na nesprávná místa
kolik lidí na světě ví
že večer svlékáš všechno co z tebe kdysi dělalo dobrého člověka?

teď
do země před sebou píšeš pořád dokola ta samá vyznání
snažíš se tak možná udržel naživu toho kým jsi byl
zanechal jsi tu pocit pootevřených dveří
a v něm
příliš málo prostoru pro tolik důvěry.

Z jiné planety

*„U jeho kotníku se mihl žlutý záblesk. Chvíli nehybně stál. Nevykřikl.
Padal pomalu, jak padá strom“. A. de S. Exupéry - Malý princ*

Sopky sahající po kolena
v deštích ztvárněných slovy
bičují už tak slanou tvář -
přísně vrchovatě

Oblaka jsou podobná šedým vrakům
Pouze obilná pole
s připomínkou zlata
umí vyjasnit nebe
Jejich světlo je mezi mou tváří
a tvou tváří

Erupce trávy pod vzpourou
černých kroků jeví
přesnost oblohy

Tenká čára v písku
tají vůni klasů za sklem slzy
kde se sráží zkrocená
voda na blesky

V usnulých dlaních bledých očí
jen zákmit slunce poprosil stébla

o přítomnost ovečky
No některé ohyby jejich prstů
nevěří na konce
když se jim třesou ruce

Jak tento svět -
stužka trávy
pohozená
ve tvých vlasech

Poezie nad 30 let:

1. Theodora Glacová, Ostrava
1. Vava Čechová, Ostrava
2. Josef Dáňa, Brno
2. Jana Ptacek, Melbourne (Austrálie)
2. Vít Procházka, Horažďovice
3. René Inquort, Praha
3. Václav Franc, Nová Paka
3. Věra Pešková, Děčín

čestné uznání:

Radek Holík, Hukvaldy

Vítězslav Kaprál, Lysá nad Labem

TŘÍSKA

Jsem
přesycená zem
a tak se vylévám.
Z kanálů
Z louží
Z moří a oceánů.
V noci pak z lahví,
kterými zalévám
vyprahlé srdce.

Na okamžik - pocit klíčení v písku.

Jsem
přesycená zem.
Jsem strom, co má v sobě
třísku.

Dva komáři

Hádali se dva komáři, kdo má větší svaly,
věřili, že kdo má svaly, hezčí mouchu sbalí.
Měřili si obvod hrudi, bicáky i tricáky,
dopodrobna pročítali výživové letáky.
Ve fitku se předháněli, kdo z nich zvedne těžší činku,
v restauraci vyměnili cuketu než palačinku.
Zatímco tak vehementně pustošili svoje těla,
moucha s velkým tlustým broukem za obzor jim uletěla.
A co z toho všeho pro nás do budoucna vlastně plyne?
Že někdy má v lásce štěstí spíše ten, kdo v klidu kyne.

A dnové další přijdou . . .

*Čas prostřel závoj z Pavučin
před krasohledem Snů*

*Ještě se loučit Nemusím,
řek
vždyť dnové Další přijdou
Ó ano, jistě přijdou*

Někdo stál v pozadí

A Někdo přišel blíž

Někdo se večer poroučel

*A někdo zas až
k ránu*

Ten přešel pomalu

Ten s jistou zběsilostí šel

*A všichni jsou v tom
Závoji*

i JÁ . . .

Darovaný čas

Dny roku utíkají
ze zajetí času
s nebývalou lehkostí
Další podzim
stříbří jinovatkou ocúny
v plachém semknutí
se zimou

Čas cinká klíči
u ponorné řeky
a s večerem
brnká
na spinet
pokorné
preludium

Dvorní zpěvák
zpívá rekviem
nepatřičné všednotě
Ať už čas přinese
či opomene
cokoliv
využij dne

Advent 2022

adventus = příchod (na Wikipedii)

Stihnout

dedlajny do třiadvacátýho.

adventus = příchod (na Wikipedii)

Tleskat

na cizích besídkách vlastních dítek.

adventus = příchod (na Wikipedii)

Slýchat

haldy koled v hlušině rorátů.

adventus = příchod (na Wikipedii)

Zadlužit se

kvůli krámům kvůli lidu písmen: „TAK Ď.“

adventus = příchod (na Wikipedii)

Zapnout

program pro ještě nádhernější nádheru,

ještě slavnější slávu,

dokonalost dokonaleji nejdokonalejší.

adventus = příchod (na Wikipedii)

Vypnout

zvonek, kdyby cinknul

brácha po léčení,

po ovdovění sousekka,

ňákej další,

furt ten samej

Kristus.

Pár vteřin jako věčnost

Slunce doplulo blíž k svému západu
a jeho paprsek zabloudil do předsíně
místnosti šeré pro dvě oprýskané skříně
a unavený divan, jenž kdys pro parádu
stával v pokoji
na čestném místě
či snad v jídelně?
již nevím teď jistě

Divotvorný pruh světla k mému údivu
probudil kresbu dýhy a intarzie skříní
lenošky čaloun, jež celý den obě stíní
rozkvetl barvami rostlinných motivů
vlídnou je náhle v předsíni
zpravidla zachmuřené v šeru
jak v nasvícené kulise
filmového ateliéru

Paprsek plál jak barokní monstrance
jen pár vteřin to trvalo, možná jen půl minuty
ten zázrak by mě minul, kdybych byl již ohnutý
nazul si boty, odešel do práce

Stane se to ještě někdy nebo já si
musím ten okamžik navždy uchovat?
Nastane opět ten zvláštní slunovrat
svébytný záblesk všední obyčejné krásy?
Kdy?

BABIČČINO ÚDOLÍ

S Viktorkou u splavu
svačíme babiččiny krajíce
plné historie

Školní výlet hltá
červnové slunce

Chybí jen paní kněžna
Barunka v autobuse blinkala

Pančitelka poučuje:
Adélko! Viléme! Jene!

Tyrl za plotem
se znuděně protáhl

BOLESTI

Od úpatí bolestí
klopýtám sám
Co když ...
Napořád?

V jizvě
nikdo nepřistoupil

Pokoj č. 465

Na okně stará síť
a za ní život ulice
a podzim, chmurný, mlhavý
a prázdné lavice

A věžáky a sídliště
a lampy – perličky
a chodec v ranních hodinách
a kroků písničky.

Nahé stromy bez listí
a noc se laská s dnem,
a domy tiše živoucí
a něha za oknem.

Noc zvolna sčítá vteřiny
A náhle nemá spěch.
Život má rytmus podivný
zde v nemocničních zdech.

Sonet o konci

Z rozřízlého břehu vyhřezly už podběly,
všude prosakuje jaro,
zimu převezli na ARO
Ustarané mrazy noci k ránům probděly

Paprsky se rychle rozšířila naděje,
krajem komplikace voní
V řece zbylo místo pro ni,
vzdorovala slabá do poslední závěje

Louky dlouze vily věnce,
stromy průvodem v objetí
bílé přinesly okvěti

Skřivan zapěl kondolence
Večer na karu zběsilém
včely opily se pylem

Tulácká píseň

Z dohledu lidských obydlí
v botách co nestojí za nic
koštuji mléko kobylí
prachem cest solím si krajíc.

Jsem tulák po hvězdách
souputník křehkých lun
cestář všude zdejší
pokoutný vagabund
proplouvám v kometách
příbojem vraních dun
básník bez přístřeší
kameník teskných run.

Římský zlatník razí v šmolku
denáry do mých zřítelnic
puchýře praskají v horku
jak zlatá zrna kukuřic.

Jsem tulák po hvězdách
souputník křehkých lun
v prodřených kamaších
jak opál hrá mi rum
spávám o polednách
pod stohy vonných ruin
šumař ze salaší
bard rozladěných strun.

Pískám si tramské kuplety
pučím z dýmky bylinnou trest'

štětcem hořčičné palety
vysílám kouřmo S.O.S.

Jsem tulák po hvězdách
souputník křehkých lun
do dešťových kvaší
náustkem vlévám um
schraňuji v ulitách
pěn jantarový šum
kmán pohanských haší
psím vínem zpitý Hun.

Já Odysseus volnosti
polykač padajících hvězd
u Božích muk na rozcestí
dnes pod širákem přijmu křest.

Próza do 18 let:

1. Jakub Jašek, Lutín
2. Ester Štěchová, Vimperk
2. Nela Šenkýřová, Zaječí
3. Adéla Sobotková, Moravská Nová Ves
3. Jan Bartel, Havířov

čestné uznání:

Antonín Bartůněk, Pardubice

Zdeňka Sýkorová, Bohdalice

ODPOLEDNE

Je to jak park, který ztratil kousek nebe; dnešní odpoledne působí docela jako park uprostřed města, kde sedím sám a sám, kolem sebe spousty lidí, a přemýšlím, jestli budeš natolik ochotná... myslím... jestli se mnou budeš chodit, když přestanu kouřit a žvýkat tabák a zamilovávat se na potkání. Nějak instinktivně pročítám Wittgensteina a opilost je jako slunný dům; plechovka piva je zlatá a andělsky se leskne, jsem hluboce zasněný a zaseknutý ve stínech. Je to pocit jako v jeskyni někde na dně pralesa: Vlhko, temno, horko, proužky slunce nad hlavou. Listy jsou zelené klenby, chodníky touží po kočárcích a důchodkyně mapují lavičky.

„Otočte to holky,“ upozornila jedna své kámošky, když se z lavičky za nimi zvedla dáma, odešla mezi keře a rozplynula se. Babky dýchají pomalu a vyrovnaně, všechno v tomto parku tiše proudí, jako vzduch a jako pára, a já jsem v tomto parku právě ztratil sám sebe. Sedím na lavičce, a přitom jsem v knize, jsem v babkách a v odpadkovém koši a jsem v dítěti na trávě. Jsem pod starým altánem, ve vzduchu, v listech i v městských hradbách. – Obrovská bílá mračna, nabubřelá a kumulovitá, těžkopádně plují oblohou.

Zapomněl jsem, co tu dělám; rozpustil jsem se do odpoledne... Vypadá to, že jsem pozbyl své smrtelné tělo. Byl tu jen pocit tepla jarního dne, co ale cítil každý. Myšlenky odešly. Četl jsem Wittgensteina jako evangelium, nepřemýšlel jsem o logice jeho slov, pouze jsem očima přejížděl po papíře a užíval si věty jako hudbu. Z keře za mnou měl každou chvíli vyskočit leopard.

A do tohoto nevědomého pondělního odpoledne jsi vešla ty: Viděl jsem, jak vcházíš brankou na druhém konci parku, a jak se atomy rozkmitaly u tvých nohou. Vizuálně jsem spatřil tvoji vůni; způsobila, že se park začal trhat, všechny vazby se rozplynuly, a spící svět byl nemilosrdně uvržen do pohybu. Sepnuly nějaké dávné a nepředvídatelné mechanismy.

Ne, není to žádná metafora... Je to fakt, fyzika! Zmátla jsi mé smysly a neurony se ti vzdaly s rukama nad hlavou. Byl jsem parkem a byl jsem tebou a jednou jsem zas na vlastní kůži cítil, že se po smrti dotknu květin.

A ty jsi v tom parku nebyla. Toho dne jsi do něj žádnou nohou nevstoupila a žádné tvé oči neviděly lavičky a babky. A já tě v tom parku viděl. Zní to povrchně, ale bylo to příliš skutečné na představu; viděl jsem a vnímal rychlé kroky tvých nohou, černobílé blikání tenisek, prožil jsem každý odstín růžové na tvé mikině a tašce. To nebylo, že jsem si tě tam přál. Tys tam byla a já na tom neměl žádný podíl... Asi jsem na chvíli nahlédl do té druhé reality. Asi jsem viděl kameny cesty, po které jsem se nevydal.

Byl jsem zaseklý v tom momentu. Znovu a znovu jsi vcházela do parku a hmota okolo tebe začínala tančit.

Když jsem se pak probudil, došlo mi, že tu na tebe vlastně čekám. Že spolu máme jít na vlak. A byl jsem tááák zmatený! Prošla jsi nebo to byla vidina? Existuješ vůbec někde nebo jsem si tě celou vysnil?

Potkal jsem tě v jednom ze svých minulých životů, když jsem krácel po ulicích... Prodávala jsi tam zmrzlinu nebo duši? Ne, chodila jsi se mnou do stejné školy! Anebo jsi byla ta holka na Muchově obraze? Skutečnost je podivná... Jsem tu jenom já, i když jsem na žádném obraze nebyl.

Odešel jsem sám a smutný na nadržáči a tělo se mi vlnilo zmatkem. Všude okolo tu byly otázky... Myslel jsem, že jsme na tom vlaku domluvení, copak jsem tě neměl čekat v parku? Jestliže nejsem na správném místě, musím být na špatném anebo nejsem vůbec. Z kapsy jsem vytáhl minci, na jejímž rubu i líci byl vyražen otazník. Vlak přijíždí. Naposledy se rozhlížím po nástupišti, čekám až se pohne vzduch, až vyletíš z dveří. Atomy jsou však pevně svázané. Lezu nahoru po schůdcích a proklínám sílu, která zabraňuje tomu, aby se zhmotnila má přání.

„Brýden, jede to do Říše Divů?“

HÚ! HÚ!

Tak už zase unikám svým snům...

Jsou jen mosty a jsou vlaky.

To nádraží má jméno svět.

duben 2022

Manon

16. 12. 1999, PAŘÍŽ

Před divadlem Le Trianon postávaly skupinky lidí. Od úst jim stoupal kouř, ale neměl nic společného se zimou plížící se mezi ulicemi Paříže. Jednalo se o cigaretový dým smíchaný s rychlými francouzskými frázemi, které si mezi sebou lidé vyměňovali. Nad jejich hlavami blikala neonová červená cedule s názvem divadla, stejné červené světlo svítilo i u jejich úst. Cigaretové žhnoucí konce mu připomínaly takhle zdálky světlušky v křovinách, které chytal do zavařovacích sklenic o prázdninách u babičky v Provence.

Představení skončilo a diváci se vraceli domů. Domů, kde v jejich obývacím pokoji svítily vánoční stromy, na plotně voněla purpura a v lednici se pro ně chladilo dobré víno. Vánoce. Co pro něj znamenaly?

„Promiňte, promiňte,“ promluvil po dlouhé době mlčení, takže jeho hlas zněl slabě a chraplavě, ale pár - hezky oblečená žena zachumlaná

v šedé šále a muž s drahým kabátem - se k němu stejně otočil. „Co to bylo dnes za hru?“

Muž si ho trochu ostražitě obhlédl. Nejspíš na starci sedícím na omrzající lavičce shledal něco nebezpečného, protože chytil svou partnerku kolem pasu a zastínil ji svým tělem. Ona se ale nedala. Usmála se a v uších se jí zatřpytily mohutné zlaté náušnice. „*Sen noci svatojánské, monsieur.*“

„Ach, Shakespeare,“ oplatil jí úsměv a pak zarecitoval: „*Láska se nedívá očima, ale myslí, a proto je okřídlený Amor malován slepý.*“

„Pojď, miláčku, musíme jít,“ řekl její muž a odtáhl ji se spěšným rozloučením pryč.

„Jsi tak hrubý, Julesi. Ten starý pán možná potřebuje pomoci.“

„Ale no tak, nic mu nechybí...“ Pak jejich hlasy přehlušila sanitka projíždějící kolem.

Vytáhl z kapes rukavice, ani si nevšiml, že jsou v nich díry, a se zasněným výrazem sledoval divadlo. Nad čím to přemýšlel? Ach, ano... Co pro něj Vánoce znamenaly?

„Skořici, tichý smích vycházející z rudě namalovaných úst, teplé svetry, modřiny od uklouznutí na ledu, svažené víno, oloupané pomeranče, stíny, co na zeď vrhaly zapálené svíčky... Manon.“ Zasmál se, ale vzápětí se rozkašlal. Z divadla právě vyšla poslední osoba, mladá herečka Chloé Petitová. Chtěla si na uši nasadit sluchátka od walkmana a rozběhnout se směrem k metru, aby byla už co nejdřív doma, ale kašel upoutal její pozornost.

Zamračila se a přistoupila k lavičce. „Není vám nic?“

Stařec k ní zvedl čokoládově hnědé oči. Jeho tvář byla plná vrásek a připomínala jí kůru starých dubů. Tváře měl propadlé, zrudlé od mrazu. „Proč lidé, když vidí samotného starce na lavičce nasadí tento výraz?“

„Jaký výraz?“ Nechápala.

Zvedl prst a ukázal na její obličej. „Přesně tenhle. Srdce se vám ze mě svírá lítostí, že ano? Protože stáří je plné bolesti a samoty a chmurných vzpomínek. Když jsem byl mladý, taky jsem takový výraz nasazoval, když jsem viděl třesoucího se starce. Teď mi to přijde k smíchu.“

Chloé se rozhlédla kolem, jako kdyby hledala někoho, komu by starce mohla předat. „Neměla bych zavolat-“

„Pomoc?“ Znovu se zasmál, ale ten smích se mu v očích neodrážel. „Proč si myslíte, *mademoiselle*, že nějakou pomoc potřebuji?“

„Protože sedíte sám před divadlem, v takové zimě...“

Stařec se zadíval na budovu z bílého kamene a povzdechl si. „Manon.“

„Co prosím?“

„Moje Manon tady kdysi vystupovala.“

Chloé si upravila šálu tak, aby jí nepřekážela v mluvení. „Myslíte Manon Durandovou? Tu herečku ze šedesátek?“ vyhrkla zvědavě, a když ten muž přikývl, klesla vedle něj na lavičku. „*Oh, mon Dieu*. Kvůli

ní jsem chtěla být herečkou. Viděla jsem snad každý její film. Vy jste ji znal osobně?”

„Potkal jsem ji v šedesátém prvním, šestnáctého prosince, to mi bylo tenkrát dvacet jedna let, studoval jsem uměleckou. Seděl jsem přesně na tomhle místě a nadával, protože mi došel film a musel jsem ho vyměnit za nový. Zeptala se mě na tu samou otázku, co vy.“ V hlavě mu zazněl Manonin hlas. *Není vám nic?* Zavřel oči. „Zvedl jsem hlavu a ona tu stála. V černých kozačkách, džínové sukni a fialovém teplém svetru. Ruce jí zakrývaly palčáky a na kudrnatých vlasech měla posazený černý baret, na který se jí snášel sníh. Zíral jsem na ní jako idiot dobrých pět minut. Manon Durandová se se mnou dala do řeči, protože jsem klel jako námořník přes celou ulici. Vždycky byla přisprostlá a měla ráda sprosté lidi.“

„To jsem o ní četla,“ zasmála se Chloé. „Co na srdci, to na jazyku.“

„To byla celá Manon.“

Chloé si zandala pramínek vlasů za ucho. „Co se dělo dál?”

„Ani nevím. Něco jsem vykoktal a ona se smála. Chtěla vidět mé fotografie, tak jsme šli do té staré kavárny za rohem, jak jen se to jmenuje-“

„*Le Jardine*,“ napověděla mu Chloé.

„Ano, ano. Dala si obrovský hrnek černé kávy s vysvětlením, že celou noc strávila na nějakém šíleném večírku u Alaina Delona, a pak si půjčila mé album. Byly to černobílé fotografie lidí, kteří nevěděli, že je fotím. Víte, mám raději momentky. Lidé mají potřebu se na fotografa zubit jako žraloci, ale ve skutečnosti jsou uvnitř zlomení jako sirky. Když nevidí, že je někdo fotí, na tváři a v očích mají vepsanou *pravdu*, nepřetvařují se. Líbilo se jí to. Pořád mluvila, protože já mlčel,“ sám nad sebou zavrtěl hlavou. „Chovala se tak přirozeně, jako kdyby mě znala desítky let. Člověk by si o ní myslel, že bude nafoukaná, ale ne. Vyprávěla mi o farmě v Normandii, kde vyrostla, o krvi na plážích po vylovení spojenců, o malém znaménku ve tvaru srdíčka, co měla na spánku a jak jí ho vždy dívky ve škole záviděly. A já... říkal jsem si, že jsem si jí jen vymyslel...že tohle určitě není ta Manon Durandová. Byla tak krásná a tak zábavná. Seděli jsme tam hodiny, vypili litry kafe

a snědli spoustu sladkého, čas od času se u našeho stolu zastavil nějaký fanoušek pro podpis. Neotravovalo ji to, vždy je přijala s úsměvem a přála jim veselé Vánoce. Rozloučila se se mnou, až když nás z kavárny museli vyhnat. Další den ráno, jsem seděl znovu na téhle lavičce s nadějí, že na ni znovu narazím. “

„A narazil?“

„Ona šla kolem s nadějí, že mě tu také uvidí. Rozběhla se ke mně a uklouzla na ledu, strhla mě s sebou k zemi. Pamatuju si, že voněla jako skořice. A tak jsme spolu strávili přesně osm dní vysedávání v kavárnách, procházek kolem Seiny. Brala mě na večírky svých přátel. Mluvili jsme o herectví, o fotografování nebo o blbostech, co se nám zrovna honily hlavou. A já ji fotil, skoro pořád jsem ji fotil. Chtěl jsem důkaz sám pro sebe, že se to doopravdy děje.“ Sáhnu do saka a vytáhnul svazek zohýbaných fotografií. Podal jí je. Chloé si sundala kožené rukavice a přimhouřila oči na zažloutlé černobílé snímky. Na jednom se Manon ohýbala přes zábradlí a smála se do objektivu, protože jí vítr do tváře vehnal vlasy. Na dalším stála na schodišti katedrály Notre Dame a podepisovala se nějakým dělníkům na ubrousky. Pak tu byl portrét zblízka; vyfotil ji z profilu, na spánku měla doopravdy znaménko ve tvaru srdíčka, kudrnaté vlasy stažené skřipcem vzadu v nedbalém drdolu, mezi rty držela cigaretu. Oči upírala k zemi a v dlouhých hustých řasách se jí zachytily drobné vločky. Těch fotografií bylo nejmíň padesát.

„Jsou krásné.“

„A pak nastaly Vánoce. Leželi jsme u mě v bytě a sledovali vánoční stromeček, který jsme se pokoušeli ozdobit vším, co se dalo považovat za ozdobu. Televize byla vypnutá. Víte, ona se nerada dívala na televizi. A hlavně na filmy, ve kterých hrála. Nesnášela, jak v nich zněl její hlas. Na stole se hromadily šlupky od pomerančů, které jsme snědli, na koberci zůstala skvrna od červeného vína, které rozlila při hraní pexesa. Svítili jsme jen svíčkami, protože jsem neměl peníze na elektřinu. A pak se zničehonic nadzvedla na loktech, podívala se mi zhluboka do očí a povídá:

“Co pro tebe znamenají Vánoce, Tristane?”

„A co jste jí odpověděl?“

„Nic.“ Tristan se zamračil. „Stočil jsem rozhovor jinam. Zvedl jsem se a šel najít další flašku vína.“

„Proč?“

„Protože jsem měl strach jí přiznat, že to ona pro mě znamená Vánoce. Skořice, tichý smích vycházející z rudě natřených rtů, teplé svetry, modřiny z uklouznutí na ledu, svažené víno, oloupané pomeranče a stíny, co na zeď vrhaly svíčky. Znal jsem jí jen osm dní, jen osm dní a za těch osm dní jsem žil tak jako nikdy předtím. Jako kdybych do té doby nevěděl, co je život.“

„Na druhý den ráno odešla. Čekal jsem na ni na téhle lavičce, ale ona se už neobjevila. Po pár dnech jsem se z novin dozvěděl, že měla nehodu na cestě do Normandie. Chtěla navštívit rodiče, ale cestu nepřežila.“

Odmíchl se a zvedl tvář k obloze. Na zem se tiše snášel sních.

„Ještě jednou bych jí rád vyfotil.“

Chloé zůstala zírat na fotky ve svých rukách, potom si je ale přitiskla k tělu, aby je ochránila před vločkami. Energicky vstala. „V *Le Jardine* zavírají až v jedenáct. Nemáte ještě chuť na kávu?“

Tristanovi se rozsvítily oči. „Ptáte se mě z lítosti?“

„Ne,“ řekla po chvíli přemýšlení Chloé. „Víte, co znamenají Vánoce pro mě, *monsieur*? Těsto na cukroví, horkou čokoládu, zlomené srdce a ohňostroje. A víte proč?“

Zavrtěl hlavou. Chloé ho popadla za ruku a vytáhla na nohy, potom se do něj zavěsila. „Pojďte se mnou a já vám to povím.“

Duch Vánoce

Na oknech se leskne jinovatka. Všechny cesty jsou pokryty bílým sněhem, venku se pomalu stmívá a pouliční lampy se nesměle rozsvěčují. Nikde nikdo, ulice jsou prázdné. Všude kolem je ticho.

Lidé sedí doma společně se svými rodinami a užívají si vánoční svátky. Okolo se rozlévá vůně vanilky a cukroví, je postaveno na čaj a vánoční atmosféra je znát na každém kroku. Všichni jsou radostní a šťastní a těší se na ten nejbáječnější večer v roce. Jen já sedím mlčky sama na parapetu okna a se slzami v očích pozoruju jejich štěstí.

Ze všeho nejvíc bych si přála být s rodinou. Jenže já žádnou nemám. Jsem osamělý sirotek s prázdnou duší, a nejen Štědrý den, ale každý den v roce, trávím za zdmi místního sirotčince. Bez rodiny, bez někoho, kdo by mě měl opravdu rád a komu na mně záleží.

Kolik času tu jen promrhám! Ano, je tu teplo a mám co jíst. Nebijí mě a jsou na mě docela hodní. S ostatními dětmi to také celkem ujde. Ale necítím se, že by mě měl někdo opravdu rád. Chybí mi pohlázení a náruč, do které se můžu někdy schoulit, když je mi zle. Někdo, kdo mi řekne, že všechno bude zase dobré.

Také v našem sirotčinci zní vánoční koledy, děti si prozpěvují a některé u toho dělají skopičiny, to se na ně pak vychovatelky moc zlobí. I ony se snaží probudit v nás vánoční atmosféru. Je mezi námi tolik osamělých srdcí. Tolik dětí, které si nepřejí nic jiného, než moct strávit Vánoce a čas u stromečku tam venku, s rodinou.

Pozoruji lehoučké sněhové vločky, které se z nebe snáší jako hebká peříčka. Poletují stejně, jako mé myšlenky. Jsem snílek, který přesto všechno nepřestává snít. Své rodiče jsem nikdy nepoznala. Vlastně ani nevím, jak vypadali. Ale často si je v duchu představuji. Z mých myšlenek mě náhle vytrhl hlas: „Betty, pojď se k nám přidat a nesed' tam v tom koutě“ Paní Greenová neviděla ráda, když jsem trávila čas sama. Mlčky jsem se k nim připojila a poslouchala jejich sborový zpěv, ale v myšlenkách jsem stále byla někde jinde.

Večer proběhl celkem v klidu, jen některé děti poplakávaly, jiné se vztekaly, že pod stromečkem našly jen malou vyřezávanou hračku ze dřeva nebo plechového ošuntělého vojáčka. Nakonec ale všichni alespoň něco dostaly a šlo se spát. V krbu plál oheň a po studené ložnici našeho sirotčince se rozlévalo příjemné teplo.

Ležela jsem v posteli a oči se mi samy zavíraly. Upadla jsem do hlubokého spánku. Když v tom mě něco probudilo. „Zdravím, Elizabeth“ objevil se mi před očima tajuplný pán. Nejdřív jsem se hrozně vylekala, ale pak jsem si uvědomila, že je to vlastně sen. A tak jsem se osmělila: „Nezlobte se, ale – kdo jste?“ Necítila jsem strach ani obavy. Bylo mi moc hezky a příjemně. Ten milý pán se na mě usmál a řekl: „Jsem Duch Vánoc a můžu ti splnit jakékoli přání“.

Na odpověď nemusel čekat dlouho. Co bych si přála bylo nad slunce jasné. „Přála bych si mít rodinu!“ vyhrkla jsem, aniž bych si to rozmýšlela. Usmál se na mě a v tu chvíli zmizel. Řekla jsem si, že to byl hezký sen, otočila se na druhý bok a spala dál.

Ráno jsem se probudila a byla mi velká zima. Krb už dávno vyhasl a bylo tady chladno. Přehodila jsem si přes sebe deku, nazula si bačkory a šla se podívat do kuchyně, jestli by tam nebylo trochu teplého mléka. Ostatní děti ještě spaly. Na chodbě nikdo nebyl. Všechno spalo a bylo tady příjemné ticho.

V tom jsem uslyšela ťukání. Nejprve jemné, poté už o něco silnější. Bylo to u hlavních dveří. Sami nesmíme otevírat, ale nikdo tady nebyl, a to ťukání znělo docela naléhavě. Otočila jsem velkým klíčem a těžké dveře se skřípěním otevřeli. Trochu jsem se bála, kdo za nimi bude, ale byla jsem celkem příjemně překvapená. Stál tam mladý pár. Ona byla moc hezká a měla milý úsměv. On byl také celkem pohledný, ale byl celý promrzlý. Hledali paní Greenovou.

Slušně jsme jim odpověděla, že asi ještě spí a pozvala je dovnitř, ať se trochu ohřejí. Chvíli jsme si v kuchyni povídali, když vešla paní Greenová. „Á – tak už jste tady. Výborně. Můžeme jít do ložnic dětí, ať si vyberete“. Ach. Už mi to bylo jasné. Přišli si vybrat nějaké dítě. Ale nikdy si nikdo nevybral někoho staršího. Vždy jen ty malé, roztomilé. Tak to se mě netýká. Posmutněle jsem se rozloučila a odcházela.

Když v tom jsem slyšela: „Děkujeme, paní Greenová, ale my už jsme si asi vybrali. Tedy – jestli nás slečna bude chtít“. Otočila jsem se a ani nedýchala. Všichni tři se na mě upřeně dívali a paní Greenová měla na rtech lehký úsměv, jaký jsem u ní nikdy dřív neviděla.

Je to tak. Toho dne jsem našla svou rodinu. Náhodou? Možná. A taky je dost dobře možné, že v tom měl prsty ten milý pán z mého snu, Duch Vánoc. Nebo to nebyl sen?

V každém případě, ještě ten den jsem stála u vánočního stromečku. S mou novou rodinou. Byla jsem šťastná a hřálo mě to u srdíčka mnohem víc, než na tom nejteplejším místečku u krbu v našem sirotčinci. Duch Vánoc tedy existuje. A zázraky se dějí! Věřte mi.

***

Roztříštěná

„Děti už spí?“ ptá se tchyně Jana. Eva zdvořile přikývne a pokračuje do kuchyně, aby připravila dezert. Takto si oslavu svých kulatých narozenin nepředstavovala. Je unavená, protože manžel Mirek se vrátil pozdě z firmy a s ničím jí nepomohl.

Kuchyně je plná nepořádku. Dort, nůž, talířky, lžičky, mísa s ovocem... Nebýt velké mísy z broušeného skla, kterou včera dostala od Mirka, vůbec by hostům ovoce nepředkládala.

„Evičko, děkujeme za pěkný večer, ale už je pozdě. Pomůžeme ti uklidit a půjdeme,“ zvedá se ze židle Jana. Eva se vzpouzí, že to zvládne sama, ale za chvíli už obě v kuchyni umývají a utírají nádobí, které jim jejich muži přináší z jídelny.

„Kam můžu dát tu misku?“ ptá se tchán Karel ženy umývajících hromadu nádobí.

„Ukažte, já ji zrovna uklidím.“ Eva přeruší práci, ledabyly si utře ruce a natahuje se po křehkém dárku. Unavené mokré ruce ale neudrží tíhu ovoce i nádobí, a mísa Evě vyklouzne z rukou na podlahu. Necelých pár vteřin a střepy darované mísy se válejí všude po hnědé podlaze spolu s ovocem.

V ten moment vchází do kuchyně Mirek, který se zastaví ve dveřích. Jeho manželka nehybně stojí nad střepey a její bezradný pohled mluví za vše.

„Cos to udělala?“ rozkřikne se najednou do ticha. „Jak se ti to povedlo? Ty jsi úplně k ničemu!“ S každým slovem se Mirek přibližuje k Evě a neklidné ruce svírá v pěst. Už se po Evě natahuje, když v tom si uvědomí, že nejsou sami. Ztichne, ale vztek v něm nadále vře. Podívá se na rodiče. Otec se tváří jakoby se nic nedělo, ale při pohledu na matku, jež se na něj vyčítavě dívá, se Mirek zastydí.

„Ale Mirečku, vždyť se zas tolik nestalo,“ odvažuje se promluvit Jana.

„Myslím, že už byste měli jít,“ odsekne Mirek matce a odchází. Snad jen jeho manželka tuší, že má namířeno do dílny, kde se uklidňuje po

jejich hádkách. Eva se snaží skrývat slzy ve sklopených očích, zatímco se rodiče beze slova odebírají k odchodu.

„Běž už nastartovat a zatopit,“ dává Jana svému muži záminku k odchodu, aby mohla zůstat se snachou o samotě.

„Evi,“ promluví do napjatého ticha Jana, „já vím, jaké to je.“ Eva upře svůj překvapený pohled na tchyni se zvědavostí, co jí chce sdělit.

„Karel mě bije už od svatby, příští rok to bude čtyřicet let, a já jsem nikdy neměla odvahy od něj odejít, a to jenom kvůli Mirečkovi, aby měl tatínka. Teď už ale vím, že by bylo mnohem lepší, aby vyrůstal bez otce, než aby měl celé roky před očima, jak se jeho otec, jeho vzor, chová ke své manželce. Kdybych to byla bývala udělala, nemuseli by kvůli mně trpět další lidi. Já už jsem si na tu bolest zvykla,“ Jana si vyhrnuje rukáv bílé košile, aby Evě ukázala velkou podlitinu: „ale pochopila jsem moc pozdě, že chyba není ve mně. Je mi to líto, promiň,“ nemůže udržet slzy. Eva neví, co říct, a i kdyby věděla, tak ze sebe nedokáže vydat hlásku.

„Mám ráda svého syna, ale vím, jak těžké je žít s někým takovým. Neměla bych ti za zlé, kdyby ses vytratila i s Mirečkem a Rozárkou. Já jsem tu odvahy neměla, kéž bys ji měla ty.“ Po těchto slovech za sebou Jana zavírá dveře a Eva zůstává chvíli bezmocně stát na zápraží kuchyně. Opravdu ji Jana pobízela k tomu, aby opustila jejího syna? Eva potřebuje chvíli, aby to rozdýchala.

Jde do koupelny a sedá si na vanu. Koupelna – jediné místo, kam se může schovat, kde může být sama. Kolikrát už ji koupelna zachránila před agresivním chováním jejího manžela. Kolik toaletního papíru vsáкло krev z jejích drobných ranek. Kolik nářků slyšely zelené kachličky na stěnách. Ve skřínce pod umyvadlem, ve druhém šuplíku odspoda, schovává za aviváží a pracím práškem své nejlepší kamarády – několik lahví vodky. Jediným nepřítelem jí je zrcadlo. V něm před sebou nemůže nic skrýt, ani modřiny, které před ostatními zakrývá make-upem.

Slova Jany jí vrtají v hlavě. Občas ji sice Mirek uhodí, ale to jen proto, že si to zaslouží. Svého manžela má ráda a věří, že by jí nikdy neublížil, kdyby k tomu neměl důvod. To ona vždycky udělá nějakou hloupost.

Ale pochopila jsem moc pozdě, že chyba není ve mně, zní jí v hlavě Janina věta. Dochází jí, že Jana si prochází tím stejným, čím ona. To jí dává naději, že jí někdo rozumí, že na všechno není sama. Jak by mohla být chyba v Janě? Vždyť to je svatá žena, pamatuje si ji jen jako dokonalou a hodnou manželku a maminku. Myslela si snad Jana, že je chyba v ní? Proč?

Po pár hltech vodky a chvíli přemýšlení se pouští do úklidu po náročném večeru. Její kroky směřují ke dřezu se špinavým nádobím. V cestě jí ale brání sklo, je všude na zemi. Eva hledá papuče a smetáček s lopatkou. Sotva se dá do práce, ve dveřích se objeví statná mužská postava. Mirek.

„Vím, jak moc pro tebe ta mísa znamenala, byla krásná. Mrzí mě, že jsem byla neopatrná, promiň mi to,“ omlouvá se hned pokorně Eva. Ví, že střepy, které sbírá, jsou také střepy jejich vztahu. Mirek nic neříká, stojí nad ní se zvláštním výrazem. Ten výraz Eva moc dobře zná, po zádech jí přejde mráz. Najednou do sebe všechno zapadá. *Chyba není ve mně.* Bázeň se pomalu, ale jistě ztrácí. Přestože je unavená, cítí sílu postavit se pravdě.

„Když si tak moc uvědomuješ, co to pro mě znamenalo, proč jsi nedávala větší pozor? To se může povést jenom tobě! Jsi úplně neschopná! Víš vůbec, kolik ta blbá miska stála? Však neboj, příští měsíc ti to strhnu z kreditky! Že jsi to udělala schválně?“ přerušuje přemýšlení Mirek.

Alkohol dává Evě odvahu promluvit. „Peníze přece nejsou všechno. Pořád jen ty tvoje peníze! Kvůli nim ani nevnímáš, že jsme se vzdálili. Kéž by to bylo, jako když jsme spolu chodili. Pamatuješ si to ještě? Všechno jsme si říkali, odpouštěli si bez výčitek a křiku.“

„Peníze nejsou všechno!? A co bys dělala s tím svým platem? Myslíš, že by sis mohla dovolit tolik chlastu?“

„Možná by bylo lepší, kdybychom si od sebe dali pauzu,“ nenechá se Eva rozhodit. Mirek je zaskočený. Rodina pro něj znamená všechno a teď hrozí, že o ni přijde.

„Tak to teda určitě ne! Co bys po mně ještě chtěla? Snáším vám modré z nebe. Mysli přece na děti,“ hájí se Mirek.

V Evě už to vře. Její manžel si nepřipouští vinu. Musí mu to říct na rovinu: „Mirku, prostě si myslím, že bys na mě mohl být milejší. Ani nevíš, jak mi tím křikem ubližuješ.“

„Ty se chceš rozvést, že jo? To teda ne! To tě radši zabiju, než abys nám rozbila rodinu!“

„Tak to udělej! S tebou mě stejně nic lepšího nečeká,“ křičí Eva se slzami v očích. Mirek se v záchvatu zlosti natahuje po Evě svou velikou dlaní. Ta dostává strach, brání se. Bere, co jí přijde jako první pod ruku - nůž, kterým ještě před hodinou krájela svůj dort. Manželova ruka už je blízko, Eva se rozmáchne a nůž zajede Mirkovi do ramene.

„Né,“ zařve hlasitě a skácí se na zem. Jeho manželka nemůže uvěřit vlastním očím. V hlavě má temno a v očích slzy. Co to jenom udělala? Teď, když vidí svého manžela ležet na zemi s nožem v rameni, je jí ho líto, připadá si jako bestie. Svůj čin by chtěla napravit. Krev je ale všude a ona neví, co má dělat.

„Prosím tě, promiň mi to,“ polyká slzy stojíc nad manželem, který si jednou rukou volá sanitku.

Cyklus

Tomáš vstal a první na co pomyslel, byla jeho ranní káva. Má vůbec vstávat z postele? Co ho dnes čeká? Dostane konečně povýšení? Tyto myšlenky zahnal zakručení jeho hladového žaludku. No jo, ale nechce tady přece umřít hlady. Vylezl tedy z postele. Podíval se na terminál umístěný na jeho ruce. Zbývalo mu přesně nula kreditů. Naťukal do něj, co chce na snídani, s kterou se ihned objevil poslíček ve dveřích. Tiše mu ji postavil na stůl a odešel. Tomáš se zadíval na svou snídani: Kafe a bílý blok "many", nebo jak se té nechutné věci říkalo. Vzal manu do ruky a na tři kousnutí ji snědl. Cítil se, jako by ho vyčerpávala ještě více. Vzal kelímek a napil se blaženého kafe. Jeho horkost jím projela jako elektřina a, jako elektřina, ho pořádně dobila. Jeho tep se zrychlil a mozek se rozjel. Podíval se na svůj terminál. -3 kredity. Nepotřeboval se převlíknout, vlastnil jen jedno oblečení, a to úbor zaměstnanců firmy Hermes I se stylovou, potrhanou kšiltovkou. Zuby si také nečistil, dávno mu všechny vypadli a teď nosil protézu, na kterou si vyprosil příspěvek od svého šéfa Rechera.

Vyšel ze svého bytu na chodbu a vyrazil na její vzdálený konec. Dohonil ho Honza. „Čau Tome.“ „Čau Honzo.“ „Tak co. Jak ses vyspal?“ „Jako obvykle, ale o dost hůře.“ „Pročpak?“ „Ále, na telce dávali nějaký starej dokument.“ „Aha? Škoda že jsem ho nechyt.“ „No jo no, škoda.“ V tichosti došli na konec chodby a Tomáš přemýšlel, co v tom dokumentu vlastně viděl. Byla tam, jak se to jenom jmenovalo... Aha, byla tam příroda. Taková... živá. Ne jako teď. Došli na konec chodby a vešli do ústřední místnosti. „Připraven?“ Zeptal se Honza. „Připraven.“ Odpověděl rezignovaně Tomáš. Vešli do dveří nadepsaných: "Sekce mimo časového doručení". Sedli si na židle a připravili se na proslov. „Vítejte, milí spolupracovníci.“ Začal Recher. „Jistě znáte zásady naší společnosti: rychlost a spolehlivost. Tyto zásady jsou srdečně důležité, stejně jako byli pro řeckého posla bohů,

Hermese, po němž je naše společnost pojmenována. Jsme nejlepší doručovatelé v dějinách lidstva! Máme dar od samotného Hermese! A vy jste přeci jenom naši zaměstnanci. To vy zařizujete naši prosperitu! Tedy pod mým velením. Žehnám vám, aby jste byli přínosem naší firmě a aby jste byli stejně rychlí a spolehliví, jako Hermes! Nezapomeňte na naše moto: čas je jen iluze. Ale teď se už dejte do práce.“ Zakončil proslov Recher. Samozřejmě že byl slovo od slova úplně stejný jako včera a především s mírným rozdílem den ode dne se měnící míry jeho otravnosti.

Pracovníci přešli ke stolům s vybavením a každý si vzal své Časovače. Hned, co se všichni připravili, se otevřelo několik velkých garážových vrat naproti vchodu, ze kterých se jako voda z vodopádu vyplavila hromada krabic a dopisů. Tomáš popadl štos obálek a pohledem přeletěl souřadnice a časové specifikace dopisů, vypočítal, v jakém pořadí je bude nejlepší doručit, pak nastavil svůj Časovač a spustil ho. Najednou, v okamžiku, přestal okolní svět existovat. Tomáš byl v nekonečné prázdnotě a jediná věc kolem byla jeho mysl. Před ním se objevila červeně svítící tečka. V doručovacích kruzích se tomu říkalo Červená realita. Tohle nějakou dobu zabere, řekl si Tomáš sám pro sebe. Nejvzdálenější a logicky první dopis co měl doručit byl poslaný ještě včera ráno. Poslední dobou bylo jejich oddělení přetěžované. Naneštěstí bylo právě jejich oddělení to, které s doručováním nemuselo spěchat, tedy co se pohledu prostého člověka týče. Prostý člověk totiž nevěděl, že abyste procestovali určitý čas do minulosti, tak musíte ten určitý čas přečkat tady, v té nekonečné temnotě s červenou tečkou jako jediným zdrojem světla, a že se vám z toho do pracovního času započítala vždycky maximálně půl hodina. Tomáš si pro zkrácení času vymyslel takovou hru. Hra spočívala v tom, že dělal vědce pracujícího v organizaci zabývající se zadržováním anomálií, což byly různé věci od klíče otevírajícího jakékoliv dveře, až po člověka náhodně se přemísťujícího do jiných vesmírů.

Kolem se rýsovali obrysy městského úřadu. Přistál na plošině určené k tomuto cestování a rozběhl se k hlavním dveřím. Dopis měl doručit do

šestnáctého patra místnosti 16 101. Vběhl do budovy a zkontroloval výtahy, žádné nebyli tady dole. Sice by je mohl zavolat, ale Tomáš se raději po asi dni, co byl v červené realitě, rád protáhl. Pomalu tedy vyšlapával schody a občas si mezi patry dal přestávku. Konečně došel ke dveřím a zaklepal. „Dále.“ Ozvalo se zevnitř a Tomáš otevřel dveře. „Mám tady pro vás zásilku.“ Začal Tom. „To asi bude odpověď na tu žádost, co jsem poslal včera odpoledne.“ „Jasně.“ Podával mu ji Tom. „A můžete mi říct proč mi přišla až dneska? Já čekal že jste firma, co používá stroje času?“ „No tady máte jasně napsané datum.“ Úředník vzal gumu a tužku, na obálku něco napsal a podal ji zpět Tomášovi. „Tak a doručte to.“ Rozkázal mu a Tomáš, jako už tolikrát, co se musel párat s tímto typem člověka, rezignovaně zakýval hlavou.

Jedna z jeho zásilek mířila na farmu, pokud se tomu tak vůbec dalo říkat, kousek za městem. Na ní se bohužel žádné cestovní plošiny nenacházely, a tak si musel vzít firemní auto. Chvilku to trvalo ale nakonec vystoupil před železnou bránou vedoucí do betonového komplexu. Zazvonil na zvonek a kamera nad bránou se pohnula, aby ho lépe zachytila. Brána se otevřela a on vešel do šera farmy. Na zemi se válelo obilí a všude kolem byly v klecích zavřeny krávy. U každé byl nápis obsahující jméno a číslo (například: Matilda 40) a různé stroje podobné časovači, který měl v ruce. Přišel k němu poměrně starý muž s monterkami a slamákem na hlavě a dal se do řeči. „Ahoj, synku, ty mi asi neseš potvrzení objednávky že?“ „Nejspíš.“ Farmář si prohlížel jeho ne zrovna moc šťastný výraz. „Hmm hmmm.“ Farmář si vzal obálku a zamyšleně na ni hleděl. Tomáš se už měl k odchodu, když se dal farmář znovu do řeči. „Víš, synku, jak tady vidíš všechny ty mašiny. Já se s nima musel učit víš? Jinak by mně porazili ostatní. No a temporální zemědělství nebo jak se to jmenuje je pěkně složitá věc. No a já abych se, synku, ještě učil s internetem, na to už nemám síly.“ Tomáš na něj zíral. „Já jsem se ti chtěl omluvit, synku, víš? Ty ses tady musel trmácet, protože dědek neumí s počítačema.“ „Vůbec ne, mně a naší firmě je potě-“ „Oba víme že to jsou kecy, synku. Já mám kámoše na poště víš? Máte teda pěkně mizerný plat.“ „10 kreditů.“ „Přesně tak. No a já jsem se ti chtěl omluvit no. Víš já tě chápu synku, taky jsem chudej jak...

No tak jsem ti chtěl trochu přispět. Kdysi se to jmenovalo dýško.“ Farmář mu podal šest kreditů a Tomášovi se rozjasnila tvář. „Opravdu?“ „Jasně synku.“ A vrazil mu kredity do ruky. „Víš, trochu mi připomínáš tady moje stádo. Znáš tu metodu? Cyklus?“ „No jo, až moc dobře.“

Tomáš existoval v červené realitě a vracel se zpět na poštu, tentokrát do večerních hodin. Jeho časovač už ukazoval že si odpracoval dostatečnou dobu dvanácti hodin. Samozřejmě si dal přestávku na oběd v jedné místní kantýně s levným jídlem. 2 kredity za špagety. Na červené realitě bylo dobré to, že v ní člověk nehládl a ani se neunavoval. Zbývalo mu ještě 18 hodin před přistáním, a proto se ponořil do své hry.

Recher zaujmul vyslychací pózu a Tomáš pózu vyslychaného. „Někdo si na tebe stěžoval.“ Začal Recher. „Prý si musel sám přepisovat datum doručení. Co mi k tomu řekneš?“ „Datum doručení tam psal odesílatel, ne já.“ „Prostě si přiznej vinu a nechám tě jít. Jsi jeden z našich nejlepších zaměstnanců.“ Tomáš povzbuzený dřívějším rozhovorem s farmářem se dále bránil. „Ale já jsem opravdu za nic nemohl.“ „A nemohl ses třeba zeptat odesílatele proč napsal tak blbý datum doručení? Co?!“ „Jak to mám asi vědět?“ „Jsi snad posel ne? Víš co?! Strhávám ti z výplaty 6 kreditů za tohleto divadýlko který na mně teďka zkoušíš! Co si to vůbec dovoluješ?! Buď rád, že to není více a vypadni!“

Tomáš přišel k televizi, která stála naproti posteli. Něco na ní natukal a potom natukal něco do svého terminálu, který ukazoval 4 kredity. Televize se zapnula a s ní i nikomu se nelíbící novinářský způsob řeči. Na terminálu svítily 2 kredity. Tomáš si lehl a z pohodlí postele se díval na zprávy. Později zhlédl svůj oblíbený seriál Zapadání.

Kdyby se kolem vyskytovala zvonice, tak by právě odbíjela půlnoc. Tomáš spal a zdál se mu sen o obrovské věži v poli růží. Z jeho terminálu utekly poslední 2 kredity.

Tomáš vstal a první na co pomyslel, byla jeho ranní káva.

Holubář

Končil letní čas a na řadu se hlásil zimní. Včera prezident republiky ve Vladislavském sále na Pražském hradě rozdával státní vyznamenání (a já tam, zase, nebyl pozván). Na to, že podzim si už dávno otevřel vrátka do zahrad, bylo překvapivě ještě teplo a sluneční počasí, jenž vládlo na obloze bez jediného stínu, stále volalo k příjemným procházkám přírodou babího léta. Na některých polích ještě zela přezralá kukuřice, podobající se spíše stojícím mrtvolám na šedém hřbitově. Z jiných polí bylo již sklizeno a teď si mohla vychutnávat chvíle odpočinku z lehkosti těžkého žití. Však to znáte, když jdete na jaře do kadeřnictví shodit svojí, přes zimu nabranou, hřívu, jak si potom skoro holá lebka píská bez starostí.

Krajina zvolna usínala a chystala se na sněhovou peřinu. Stromy, zářící do okolí svým duhovým listím, připomínaly neony pouťových atrakcí. Vesnice, obklopená skoro ze všech stran smíšenými lesy, byla tak tichá a klidná, jako by snad v ní nikdo nežil. Ona dopolední ves je úplně stejná jako odpolední. Nic se neděje. Říká se, kde nic není, ani smrt nebere. Bohužel, na hřbitově, jak bylo vidno, jeden hrob nedávno získal ze smutečního jehličí novou deku.

Na dvoře jednoho stavení se na lavici pod okny vyhřívaly dvě kočky – první byla černá jako uhel a druhá rezavá. Když v tom se náhle něčeho lekly a zmizely mezi nedalekými tisovými keři. Ze dveří vylezly dvě starší postavy a zamířily si to přes dvorek ke stodole, která přiléhala k obytnému domu, byť měla vstup z opačné strany. Asi půl hodiny strávily na půdě, pak se zase objevily na dvoře a něco podivného přikrytého hadrem položily na lavici, poté vešly zpátky dovnitř – do teplíčka z krbových kamen.

„Fuj, to byla šichta,“ řekl unaveným hlasem asi pětasedmdesátiletý menší a štíhlý muž s neobvykle oválným obličejem. Rozhlížeje se, kde by si mohl složit svoje unavené tělo – posadil se na židli v čele stolu.

„Dáš si kafe, Stando?“ zeptal se druhý čtyřiaosmdesátiletý vysoký robustnější muž s brýlemi, který se mezitím přehraboval ve skřínce nad kuchyňskou linkou, na níž stály vedle sebe dva hrnky.

„Ale jo, Fando,“ odpověděl Standa oklepávající si prach a peří z ramenou.

„Mám turka nebo rozpustný, co chceš?“ otázal se Fanda, jenž stále měl obě ruce a hlavu ve skřínce, v níž nejspíš těžko mohl nalézt ztracené mládí. Chvíli se jen tak díval na ty různé krabičky, tuby, piksle a přemýšlel nad tím, proč dělají tolik druhů, když si on pak vlastně nepamatuje, co je dobrý a co ne, potom mu je nějaký širší výběr na nic. „Stejně ten čas letí, rychlejc než dřív. Jak dlouho stárnul můj otec? Dlouho. A dnes se probudíš, jsi dítě – obědváš jako muž a večer usíná kmet. Doba je moc zrychlená, všichni pořád někam pospíchají, a nikdo se nezastaví a nepodívá se doprava ani doleva. Jako potopa. Jo, jo, kde jsou ty starý časy,“ vzpomínal si v duchu.

„Stačí mi rozpustný,“ vyrušil Fandu z rozjímání Standa. „A pojď si taky už konečně sednout.“

Mezitím se udělala voda na kávu. Fanda oběma hrnečkům dopřál dostatečně horkou lázeň a s lehkou nejistotou v rukou je donesl pomalu ke stolu: „Jestli sladíš, tak cukr je na stole v ty modrý mističce uprostřed.“

„Já nesladím, já mám život sladkej dost,“ zafrázoval si Standa a usrkl, načež si přitáhl k sobě cukr a klepavou rukou si jej začal sypat do kávy, jedna lžička šla vedle, ale dvě zbylé trefily cíl. Fanda, sedící na židli, proti němu se na něj tázavě podíval, jako co dělá? „Je to na mě nějaký moc silný,“ vysvětloval Standa.

„Nechceš bábovku?“ zeptal se Fanda. „Včera jsem pekl – pokoušel jsem se tedy,“ a ukazoval na talířek uprostřed stolu, skrytý za haldou starých novin a časopisů.

„Ani ne, já mám život sladkej dost... anebo nemáš takový ty doutníky?“ řekl Standa.

„Doutníky?“ přemýšlel chvilku Fanda. „Ty bez sirek, myslíš?“

„Jo, bez sirek,“ přitakal Standa.

Fanda se zvedl a vydal se do skříňky vedle ledničky. Když se vrátil postavil před Standu malý talířek, na němž se vedle sebe choulily

čtyři čokoládové trubičky plněné vanilkovým krémem. Standa poděkoval a hned se s chutí na první vrhnul.

„Počítal si kolik jich máme?“ optal se Fanda, který si se sklopenou hlavou hrál s drobký na stole. Kutálel si je jen tak ze strany na stranu.

„Těch holubů? Myslím, že šestnáct...vlastně určitě šestnáct – s tou bílou holubicí, kterou si nechtěl dát, jsem jich spočítal sedmnáct. To máš tisícovku za každého holuba, takže šestnáct tisíc. Vlastně, mě tak napadá, proč si nedal pryč i tu bílou holubici, vždyť za ní by ti jiní holubáři doslova utrhali ruce?“

„Proč?“ Fandovi se náhle objevily slzy v očích. „Proč? Jako jedinou ji ještě vidím. Ty ostatní holubi mi mizí do jedny šedý mlhy. A když tam nahoru přijdu, tak pořád chodí za mnou, a jako jedinou ji můžu krmit z ruky. Nechá se. Po smrti manželky je to pro mě jediný blízký tvor. Dokud bude žít ona, budu žít i já.“

Nastalo tíživé ticho. Fanda přemýšlel o sobě: „Dříve jsem býval často vzteklý a agresivní, rychle jsem se naštval, kvůli jakékoliv sebemenší prkotině a řval, jak smyslů zbavený. Ale také jsem byl pořád šťastný, radostný a smál jsem se doslova čemukoliv. A teď. Jako by mi někdo úsměv vytrhl z obličeje a zanechal pouhý shnilý úšklebek a tu sílu, jenž jsem míval ke svému cholerickému chování, někdo vzal, zmačkal a zapálil s ní dřevo v kamnech. Obecně mě okradli o sílu – jsem sám a nic už nezvládám, ani svoji celoživotní vášeň a koníček – chov holubů, proto svůj chov ruším. Mám je velmi rád – ty opeřence – nesnesl bych myšlenky, týkající se jejich strádání, kvůli mně – kvůli mé neschopnosti. Vždyť já bych pro ně udělal první, a i to poslední. Je to pro mě těžké, pro někoho, kdo si svůj dům postavil vlastníma rukama, si připustit, že na to již nemá, je vyřízený, doslova na dně. Jsem ustaraný, vrásky mě někdy dusí, a bojím se...strašně se bojím smrti. Toho kroku do neznáma.“

„Fando,“ řekl najednou Standa: „Jseš posranej.“

„To máš pravdu, někdy jsem,“ odpověděl Fanda, který o tom před chvílí přemítal.

„Ale ne. Já myslel... že máš na zádech hovno od holuba,“ dodal na vysvětlenou Standa.

„Aha,“ řekl Fanda, jen tak, aby se neřeklo: „hned se vrátím.“ Vstal a vyrazil do ložnice. Tam si sundal špinavou pracovní blůzu a hodil ji hned do koše na prádlo. Oblékl se do čistého a voňavého svetříku blankytně modré barvy. Dostal ho od ženy během posledních společných Vánoc. „Letos na Silvestra to bude už vlastně sedm let, co mě žena opustila. Jezus Kristus já si zase neustlal. Koukám všude prach. Kdy jsem naposledy zametal a vytíral? Nevím sám. Nejen, že tady žiju jako poustevník, ale ještě k tomu ve znečištěné jeskyni. To jsem teda dopad. Chybí tomu tady ženská ruka,“ zamyslel se Fanda.

Když František po chvilce procitnul stál před zrcadlem. A co viděl? Starého vráscitého nemohoucího dědka. Dříve, tak jasně modré oči změnilly se v kal. Blondaté vlasy zešedivěly. Vzpřímená a rovná postava se propadla a schoulila. Tělo se zchátralo. Hrůza a děs. „To všechno vím a znám, to mě nemůže překvapit, tyhle ty odrazy. Víím, jak vypadám, ale neřeším to, jde to prostě mimo mě,“ řekl si sám pro sebe a pokračoval: „Chybí mi něha a porozumění. Svěřit se někomu ze svých pocitů a starostí. Štírá to mé vnitro. Jsem samotinký a nemám nikoho, jako kůl v plotě. Ano, mám dceru i syna, ale od smrti manželky se ani jednou neukázali. Kašlou na svého otce, vnoučata jsem naposledy viděl malinký. Smutné je žití starce nad hrobem. Aspoň závěť mám napsanou, takže odejít můžu kdykoliv.“

Někdy si říká: „Skončí to. Jdi na půdu, uvaž smyčku a oběs se. Ale bude to tak lepší? Pomůžu si? Neuškodím si spíše ještě víc? Ty otázky mě hrozně straší. Někdy mi připadá, že krouží dokola kolem mě – ustavičně a bez přestání a já jen hledím do jejich temných očí a snažím se svůj pohled odvrátit, ale nejde to, pořád na ně zírám a oni na mě. Zvolna cítím, jak mě opouštějí síly, už nemůžu... nemůžu. V ten moment se vždycky zhroutím a usnu. Nevím proč, ale skoro pokaždé naše podvědomí hledá spásu ve snění a ve spánku. Dost zvláštní, vždyť v tomto rozpoložení jsme nejvíc zranitelní. Život je zvláštní. A možná smrt ještě zvláštnější?“ uvažoval Fanda.

„Františku nestalo se ti něco,“ zavolal Standa, který stále seděl u stolu ve vedlejší místnosti.

„Neboj, jsem v pořádku. Už jdu, jen jsem se chvíli zamyslel,“ odpověděl Fanda.

Venku se mezitím setmělo. Noc zatáhla oponu a vyšel měsíc. Po obloze se rozehrála podvečerní symfonie. Vrabci na tenké větývce statného dubu, hleděli na černou ztichlou krajinu. Když šel Fanda z ložnice za Standou napadlo ho: „Stáří lidé - důchodci jsou jako květ květiny, těšící se na zimu a mráz, jenž pupen přikryje denní námrazou a jinovatkou. Když ve štěstí, pohodě a nostalgii prožijí vánoční svátky, už jako by z nich vyprchala energie žít a těšit se z běžných maličkostí, dělající náš život snesitelnější a krásnější. Jenom přežívají ze dne na den. Po novém roce, v lednu, v únoru přichází pomyslné oteplování a jejich zmrzlé květy se začínají pomalu probouzet z mrazivé noci – rozmrzají. Až do té chvíle, než se poslední okvětní lísteček zbaví bělostné krajky. Pak nastává silnější a silnější sluneční žár. Rozkvetlý kvíteček zlehounce umírá – uvadá přílišným teplem. Zjevuje se zubatá dáma s kosou, přichází smrt a konec. Strašná představa.“

„Už abych taky vyjel. Musím odvízt ty holuby a rychle domů, manželka na mě čeká, chtěla ještě dneska jet do Hory na nákup,“ zvedl se ze židle Standa.

„Hlavně jeď opatrně,“ popřál mu Fanda, stojící ve dveřích do obýváku.

„Neboj!... Nechceš... se s nima ještě rozloučit... naposledy?“ zeptal se těžkým hlasem Standa.

„Jeď,“ pronesl vyrovnaným tónem Fanda.

„Opatruj se, Fando.“

„Děkuji ti Stando, měj se,“ rozloučil se Fanda. „Já si půjdu ještě lehnout, jsem nějaký unavený po tom všem.“

Když se oba rozloučili, tak se Fanda vydal do postele a Standa vyšel na dvorek, ihned si všiml něčeho na zemi, osvětleného světlem z venkovní lampy. Sklonil se. To, co leželo v blátě s nohami nahoru byla ta bílá holubice – poslední pták z Františkova chovu. Ze zobáčku jí vytékalo trošku krve a křídla měla dohněda zašpiněná a očička zavřená. Najednou se rozprostřelo mrtvolné ticho, vítr nešelestil, nic se na silnici neozývalo, nikdo nemluvil. Snad nemohli, anebo nechtěli rušit takovou smutnou a dojemnou chvíli odchodu. Náhle zaznělo requiem – pohřebního orchestru. Strípek Měsíce se schoval mezi mraky a přes

nebe proletělo tisíce vran, skrze jejich černé peří zavládla ještě temnější obloha. "A konec."

NEONOVÉ SVĚTY

Doktorka Darcy Wilsonová na mě zadívala zpod obrouček brýlí. Jejím bystrému oku nic neuniklo a já se cítila nepříjemně, když na mě civěla jako na zlatou korunku.

„Takže, Ariel. Říkám to správně?“

Přikývla jsem a dál očima tékala po místnosti. Bílé stěny mě byly do očí a šklebily se na mě.

„Můžu ti říkat Ari? Bylo by to pro tebe příjemnější?“ vyptávala se a mě už docházela trpělivost. A to jsem tu nebyla ani pět minut.

„Ne.“

Žena nepohnula ani brvou a dál mě propalovala pohledem. Měla jsem pocit, že do mě za chvíli vypálí díru.

„Začneme. Jak ti to je ve škole? Tvá matka říká, že si povinnosti plníš.“

Neubráníla jsem se úšklebku. No jasně, matka říká. Její slovo je přece svaté. „Učitelé mi říkají, že jsem zlobivá a neposlušná. Že se musím naučit soustředit. Že musím zapadnout. Ale jak, když mě holky tahají za vlasy a s klukama se nemůžu ztotožnit?“

„Šikanují tě?“

Neodpověděla jsem. Doktorka si něco naškrábala na papír. „A co doma? Máte dobré vztahy?“ pokračovala ve všetečných otázkách.

Odfrkla jsem si. „Táta říká, že jsem k ničemu. Máma říká, že to mám po něm. Bláznivá sestra si myslí, že se rozpadám zaživa a že jsem šílená. A bratr říká, že to mám v genech.“

Wilsonová si něco zabručela pod vousy a zase napsala pár vět na papír. Než stačila z úst vypustit další otravnou otázku, pokračovala jsem sama. „Takže jsem si namalovala oční linky a nasypala si třpytky do vlasů. Život v noci je totiž lepší, víte? Takový jemnější. Objímá vás a drží, zatímco denní světlo vás naopak bije do krve. Ty neonové ulice jsou plné chtíče a vášně. Teenageři a hudba. Točíte se ve víru noci a zapomenete na všechny starosti. Nenechají vás rozbřečet, drží vás

nad vodou. A když se slunce vyhoupne nad obzor, spadnou společně s vámi.“

„Bereš drogy, Ariel?“ vyrušil mě přísný hlas doktorky Wilsonové z mého zasnění. Měla jsem před očima neonové cedule poblikávající ve tmě, v uších jsem slyšela hudbu a na zádech cítila dotyk neznámých lidí, kteří do noci utíkali stejně jako já.

Úplně jsem ignorovala její dotaz a nechala své myšlenky plynout dál. „Sluneční svit mi zasvítí do očí, ale já se ani nepohnu ani nezapnu zprávy na mobilu. Jsem sama, ale oni se vrátí. Večer to uslyším. Až padne tma a na nebi vysvitne měsíc.“

Rozhostilo se ticho přerušované škrábáním pera o papír a tikotem hodin. Dívala jsem se z okna a létala. Děsivou ordinaci s ještě děsivější doktorkou jsem nechala daleko za sebou a jen se vznášela nad tím vším. Razila jsem si cestu mezi mraky a na tváři jsem měla blažený výraz.

Wilsonová si odkašlala a já tvrdě dopadla na zem. Trhla jsem sebou a vykulila oči. Dech se mi prudce zrychlil. Návrat do reality mě zasáhl víc, než jsem čekala.

„Ariel, ptám se tě znovu. Bereš drogy?“

Hlavou mi bleskne vzpomínka na rovnou lajnu bílého prášku, kterou jsem si vpravila do oběhu včerejší noc. Záporně jsem zavrtěla hlavou.

„Hm.“

„Ale někdy slýchám hlasy.“

„A co říkají?“

„Mají neustále nějaké otázky. Je to strašně deprimující,“ přiznala jsem jako by to byla úplně normální věc. Už jsem si na jejich přítomnost v mé hlavě zvykla a začala je brát jako běžnou věc. Jako běžnou část mě. Nenapadlo mě, že to není v pořádku.

Wilsonová zvažovala. „Jaké otázky, Ariel? Potřebuju, abys mi podrobně řekla, co všechno ti ty hlasy říkají, ano?“ Pevně stiskla pero v ruce, až jsem se bála, že ho svým silným stiskem rozdrťí.

„Nechceš to? Nechceš být ta jedna? Ta vyvolená? Nechceš držet v ruce zbraň?“ odpověděla jsem a pozorovala, jak doktorka zuřivě píše. Zdálky jsem viděla ty klikyháky a divila se, jak to po sobě může přečíst.

„Dobře, Ariel, dobře. Říkají ještě něco?“

„Někdy také slyším zvuk zbraně.“

Wilsonová si otřela pot z čela a věnovala mi křivý úsměv. „Tak to bychom měli. Ariel, asi pro tebe nemám moc dobrou zprávu, ale pár dní si tě tu v nemocnici necháme. Potřebuju si jen něco ověřit. Počkej tady, zavolám to tvou matce.“ S těmito slovy za ní zapadly dveře.

Nevšímal jsem si toho a zase otočila hlavou k oknu. Rty se mi samovolně roztáhly do širokého úsměvu. Ve své mysli jsem viděla neonovou ceduli, jak zběsile bliká.

Nemohla jsem se dočkat, až se zase ponořím do těch neonových světů.

Próza 19-30 let:

1. Jana Sarasvatí Lukešová, Praha
2. Zuzana Osifová, Praha
2. Martina Vítová, Hlinsko v Čechách
3. Eliška Kohlíčková, Příbram

Kdysi

Pohlédl jsem na své třesoucí se ruce. Vrásčité. Křehké. Staré.

Kdysi jsem podobné ruce jednou kreslil. Na zakázku. Takové, na kterých byly znát stopy času. Nepřijde mi to tak dávno. Pohled na ty mé mi ale připomněl, že od té doby uběhlo zřejmě několik dlouhých let.

Pevně jsem uchopil uhel a přiložil ho na papír. Skicák se mi na klíně klepal tak, že jsem stěží mohl udělat svou první černou křivku rovnou a neporušenou.

Zvedl jsem hlavu a pohlédl z okna na rušnou ulici mého milovaného, rodného města – Prahy. Bydlím na Národní celý život. Až nyní jsem si ale udělal čas na to, abych ji nakreslil. Tato zvláštní skutečnost mě pobavila. Kolikrát jsem tu stál, u téhož okna, kouřil cigaretu a shlížel dolů. A nikdy mě nenapadlo si vzít do ruky krajon a tvořit tak, jak je mi to nejbližší a nejpřirozenější.

Z tramvaje s číslem devět právě vystoupila dokonalá, půvabná bruneta. Pousmál jsem se. Připomněla mi dívku, se kterou jsem kdysi trávil čas. Tahle byla podobně okouzující. I na dálku jsem viděl její překrásný úsměv, který mě upoutal natolik, že jsem neodolal nutkání se z okna naklonit. Nejraději bych jí zamával, ale zaprvé by si mě nevšimla a za druhé – a to byl hlavní kámen úrazu – nebyla ta mladá kráska na žádného dědka z okna zvědavá.

V klidu jsem se zase usadil do pohodlného, čalouněného křesla a snažil se rozpomenout si na jméno té hnědovlasé dívky, se kterou jsem se v dávných dobách scházel. Přišlo mi trochu smutné, že na to, že jsme se tolik milovali, jsem si jí teď jen stěží mohl vzpomenout na jméno. Nebyla to Lucie? Nebo Tereza? Netuším.

Proč já s ní vlastně nezůstal? Mohli jsme spolu mít překrásný život. Zestárnout společně.

Možná, že ze stejného důvodu, ze kterého jsem opustil i všechny ostatní: Z hloubi duše jsem toužil po samotě. Těžko se s někým udržuje vztah, když člověk chce být ve skutečnosti sám. A teď ji konečně mám. Samotu. Tak dlouho jsem na ni čekal.

Vždy jsem si ale stáří představoval trochu jinak. Možná jsem si ho i lehce idealizoval. Vzhlížel jsem k němu v přesvědčení a naději, že jednou budu mít konečně klid. A také spoustu volného času.

Teď mám času tolik, že pomalu nevím, co s ním. Nicméně ho nemůžu využít tímž způsobem, jako když jsem byl mladý...Nemohu s ním naložit tak, jak bych si přál. Čas ztrácí svou hodnotu. A Já?

Já sám už jsem svou hodnotu dávno ztratil. Jestli jsem vůbec někdy nějakou měl.

V zádech mi projela nepříjemná, ostrá bolest, na kterou jsem byl již zvyklý. Narovnal jsem se v křesle a povzdychl si nad tou skutečností – Jsem sám a všechno mě bolí. Sebelítost smrdí, a proto jsem nejen sám, s bolavým tělem, ale ještě ke všemu i znechucený sám sebou, že mi to vůbec vadí.

Tohle jsem si přece vždycky přál. Mít svatý pokoj. Už odjakživa se po mně něco chtělo. Něco se smělo a něco muselo. Každý člověk, se kterým jsem se kdy v životě setkal, měl své požadavky, nároky a konkrétní představy o tom, jak se věci mají a jak by se dít měly a jak se také dít budou, jinak bude zle. Nastane problém, konflikt. A to já nerad.

Možná proto jsem se těšil na stáří. Doufal jsem, že jednou přijde čas, kdy mi už nikdo nebude říkat, co mám dělat a já budu nakonec přece jen volný.

Znova jsem se zadíval z okna. Ta krásná slečna už tam nebyla. Ale bylo tam mnoho jiných lidí, které jsem mohl pozorovat a zaplnit tak moře času, které jsem svým stářím získal.

Na zastávce stál starší pán, zhruba v mém věku. Za ruku držel malého kluka. Smáli se spolu. Dítě radostně hopsalo na místě a ukazovalo svým malým ukazováčkem na budovu Národního divadla. Mělo spoustu otázek, které jsem na takovou dálku nemohl slyšet, ať už kvůli svému stařeckému sluchu nebo hluku z ulice...Ale i tak jsem z okna viděl ty jeho zářivé oči, plné nadšení. Zvědavé oči, které těkaly sem a tam, jako kdyby snad chtěly vidět okamžitě celý svět. Nechtěly ztrácet čas. Jeho radost ze života a touha poznávat, mě i na dálku dojaly.

Dědeček po chvíli zvažněl a zastavil se. Vypadalo to, jako kdyby se začal chytat za srdce. I jedna žena z okolí si toho všimla. Přiběhla k němu s obavami ve tváři. Ach ne.

Hned na to se naštěstí ukázalo, že starý pán jen hledal pod bundou, v náprsní kapse, doklady. Vytáhl totiž dva bílé, dlouhé papírky a mával s nimi nad hlavou. Lístky do divadla! Malý chlapec šel pravděpodobně s dědečkem na představení. Neslyšel jsem je, ale snažil jsem se odezírat od úst. Žena, která měla v plánu zasahovat a už by dědečkovi předpovídala předčasný infarkt, si viditelně oddechla. Začala se smát, omluvila se za své rozpaky, oběma zamávala a naskočila do tramvaje.

Vzal jsem si na klín znova skicák a rozhodl se pokračovat ve své nedokončené kresbě. Přemýšlel jsem nad tím, co jsem právě viděl na zastávce a pokusil se celou situaci ztvárnit. Moje vlastní verze Národní už začínala mít konkrétní rysy a podobat se té, kterou jsem pozoroval celý den ze svého okna. Prohlížel jsem si novou, malou napodobeninu usmívajícího se muže a jeho malého vnuka.

Tohle bych klidně mohl být i já.

Já jsem také mohl být dědeček. Kdybych nějaké vnuče měl. Kdyby všechny mé vztahy neskončily a já bych dojel do cílové stanice. Ale založit rodinu nikdy nebylo mým cílem a vroucným přáním. Já jsem děti nikdy nechtěl. Touhle myšlenkou se poslední dobou uklidňuji neustále.

Nestěžuj si, dědku. Máš to, co sis vždycky přál. Máš klid. A svobodu. Nikdo ti neříká, co máš a nemáš dělat. Nemusíš se o nikoho starat. Jsi šťastný.

Jenže ať si namlouvám všechno možné, těm svým pohádkám stejně nevěřím. Nejsem šťastný. Nemůžu být. Jsem sám. Co bych dal za to, kdyby kolem mě teď pobíhala zlobivá vnučata. Však já bych ten dětský jekot přežil. Naučil bych se ho mít rád. I peskování od manželky bych ustál, časem bych si nejspíš zvyknul, jako všichni ostatní muži.

Já vím, že jsem si přál klid. Ale i přesto, že bych si měl vážit a užívat si svého svobodného stáří, příliš se mi to nedaří. A čím víc přemýšlím nad tím, proč jsem všechny ženy ve svém životě opustil, tím víc se začínám na věci dívat jinak. Možná, že jsem si nepřál být ve skutečnosti sám. Možná, že jsem s žádnou z nich nezůstal z důvodu, abych měl klid, ale protože jsem měl zkrátka strach.

Strach dokáže člověka donutit dělat zvláštní věci. Měl jsem obavy, že bych byl mizerný manžel a špatný otec. Ještě horší než ten můj. Proto jsem před touhle představou vždy utíkal. Teď už to vím. Byl jsem srab. Já jsem utíkal celý život. Vždycky před vším. Před zodpovědností. Před důležitými rozhodnutími v životě. Jenže k čemu mi tohle uvědomění je, když už můj život dávno schyluje ke konci?

Chybí mi mladí. Postrádám tu dokonalou lidskou možnost se rozhodovat. Tak rád bych vše napravil, udělal jinak, lépe. Teď už žádná velká rozhodnutí dělat nemusím. Má to své výhody, ale je to po čertech nešťastný konec.

Mezi mé nejzajímavější denní rozhodnutí patří volba toho, jaký si dnes udělám čaj.

Nudné. Prázdné. Nicotné stáří.

Nezbývá mi nic jiného než si neustále namlouvat, že mi to vyhovuje. Každý den přesvědčuji sám sebe, že tohle byl vždycky můj sen. Být zajištěný, v útulném bytě, v perfektní lokalitě. Vždyť mám přece vše, co potřebuji...víc než to. Tak proč mám neustále pocit, že mi něco chybí?

V hloubi duše vím, že umřu sám. A pravděpodobně to bude brzy, jelikož mě už nějakou dobu bolí celé tělo.

Smutné je, že já sám začínám doufat, že to přijde brzy. Se smrtí jsem smířený.

Koho zajímá smrt starého, nedoceněného malíře, jehož jméno nikdo oplakávat nebude a ani si ho nezapamatuje? Podobně jako jsem já zapomněl jméno té dívky, která pro mě kdysi tolik znamenala. Matně si vybavuji její tvář. Nejmenovala se nakonec spíš Lenka? Netuším.

Nemůžu si vzpomenout, a tak jen přemýšlím nad tím, jak moc by můj život vypadal jinak, kdybych ji tenkrát neřekl svou oblíbenou, už tolikrát řečenou větu „Víš, já asi potřebuju být teď nějakou dobu sám.“

Dokreslil jsem si ji na papír. Jak stojí na zastávce. Čeká na tramvaj. Třeba na devítku.

Ona mi mává.

Mává mi.

Nejsem sám.

Břítva a kámen

Odmaturuj. Jdi na vysokou. Získej červenou diplom. Jdi na doktorát. Publikuj. Přednášej. Uč. Víc jez. Rozejdi se s Danou. Přiber. Chod' do fitka. Pronajmi si byt. Zůstaň s Danou. Přestaň kouřit. Usad' se. Napiš disertaci. Obhaj. Vyjed' do zahraničí. Získej práci. Vezmi si hypotéku. Ožeň se. Měj děti. Postav dům. Zasad' strom. Tak už hlavně obhaj!

Jindřich Lindner bez hnutí seděl na dně prázdné vany, i když to začínalo být krajně nepohodlné. Proud horké vody ze sprchy se mu tříštil o nohy a alespoň trochu zahříval jeho už krapet promodralé tělo. Jindřich se sice sledoval pohledem odletující vodní tříšť, jak zanechává všude na dlaždičkách okolo miniaturní kapičky, ale ve světlých očích se mu zrcadlila prázdnota. Nebo možná únava. Nebo stesk. Zatím to nemůžeme tvrdit jistě. Pootevřeným oknem u stropu k němu doléhalo šumění moře a něčí veselý smích a hudba. Jakási jevištní kulisa, levný efekt, co má v divákovi vyvolat pocit, že venku se ještě pořád žije. Krutý kontrast podtrhující, že to pouze Jindřichův svět se zastavil. Možná to byl smích jeho spolužáků. Nebo jen lidí, co sem vyjeli za sluníčkem. Lidí, kterým ještě patřily jejich životy.

Jindřich se zhluboka nadechl. Ve ztichlé koupelně to znělo až nepatřičně hlasitě. Byl tu sám, jeho spolubydlící teď nejspíše ležel na pláži s plechovkou vychlazeného piva nebo plaval nebo klidně balil holky, co potkal na pláži. Jednoduše žil. Jindřich si zkusil sám sebe představit mezi ostatními spolužáky na písku, v moři nebo jak se snaží zaujmout nějakou mladou fíflenu v bikinách, ale zjistil, že v šeru koupelny mu je líp. Aspoň dokud jim nedojde teplá voda v zásobníku. Unaveně si opřel hlavu o kolena.

Dnes si mohl konečně odškrtnout velkou položku ze svého nabitého to-do-listu. Odpřednášel. Úleva se ale nedostavila. Není tomu ani dvě hodiny. Přednáška nemohla trvat déle jak čtrnáct minut, přesto se ale cítil vyčerpaný jako by právě doběhl maraton. Mluvit čtrnáct minut přeci není v jeho věku žádný úctyhodný výkon. Nebo ho vyčerpalo něco jiného? Třeba to, že se celý ten vědecký projekt, celá ta roční dřina, ta

kaskádu dílčích zmarů i úspěchů, dobré i špatné nápady, odpírání zábavy kvůli pilování přednášky; že se to všechno smrsklo do jediného slova, do pěti písmen, prostě do *dobry* a pak se jelo dál jako by se ani nic nestalo? Žádné další slovo, žádné další tipy, jak se zdokonalit. Jaký tedy byl? Jindřich si snažil zpětně svoje vystoupení vybavit, ale nedokázal to. Jako by těch čtrnáct minut prostě někdo vystříhl z jeho života. Nedokázal si vybavit nic konkrétního, klidně tam mohl přede všemi ztratit vědomí a ty krátké útržky pocitů, co vydoloval z hlavy, mohly být klidně střípky halucinací nebo snů. V hloubi duše ale věděl, že nic nepokazil. Znal svoji přednášku jako zná tanečník choreografii večerního vystoupení. Věděl, že byla dobrá. Že on byl dobrý. Věděl, že je v dobrém hotelu (protože ta zásoba teplé vody byla snad bezedná), věděl, že je na dobré konferenci, kde odpřednášel dobře dobrý projekt a čeká ho dobrý oběd s dobrými lidmi. Ale věděl také, že dobře se rozhodně necítí. Už pár let.

Jak se vlastně cítí? Voda se dál tříštila o jeho kolena a venku pořád šumělo moře. Přesto chvíli napjatě poslouchal, jako by čekal až mu to někdo řekne. Až mu někdo jiný napoví. Jako v tom vtipu se svetrem. Potichu se uchechtl, ale veselý smích to nebyl. Žádný suflér mu odpověď nenahodil. Musí si odpovědět sám. Co vlastně cítí?

Nic. Ani únavu, ani zklamání, ani úlevu, ani stesk. Jako by se proměnil v kus kamene. Kamene, do kterého si může každý kolemjdoucí v jeho životě zarýt perlíkem a pokusit se ho osekát podle vlastních představ. Prvními takovými umělci byli pochopitelně jeho rodiče. Nebyli moc sladění. Dva sochařští učni, kteří ze stejného kvádru mramoru chtějí mít buclatého barokního andílka na oltář i hrozivý chrlič na cimbuří chrámu. Měj samé jedničky. Chod' na fotbal. Neper se. Nebud' bábovka. Odmaturuj. Jdi na vysokou. A pak přišly zpočátku líbezné perlíčky a kladívka jeho přítelkyň, které se ale prosekávaly až do samého srdce kamenné masy, Zuzana, Andrea, Dana – každá chtěla ubrat tu a přidat jinde, hlavně když nadobro zmizí to, co tu zanechala ta předchozí. Klidně kus useknout úplně, komu na tom vlastně záleží? A učitelé. A jeho kolegové, kamarádi, spolužáci, vedoucí. Všichni ti Rafaelové i beznadějně netalentovaní sochaři společně přetvářeli a vyšperkovávali svůj opus jménem doktor Jindřich Lindner. Ani

barokní andílek, ani chrlič, pouze proměnlivé zrcadlo módy a vkusu těch okolo.

Odpřednášej a obhaj. Další dva mocné záseky, ty poslední dvě úpravy, než se na sochu připevní cedulka s vyvolávací cenou a pošle se do aukce v nějakém zapadlém městečku, kde se o ni přihlásí další nadaní umělci. A třeba pak poputuje až do galerie Uffizi, samozřejmě, až se na ní ještě pořádně zapracuje. Sochy se přeci nikdo na její plány a pocity neptá. Jestli by třeba nebyl Michelangelův David spokojenější někde v zahradě, stranou toho davu, který ho každý den chodí obdivovat.

Jindřich se natáhl pro břitvu líně položenou na chladném okraji vany. Konečně jako by bral do ruky dláto on sám.

Daří se mu. Má úspěch, má našlápnutou kariéru, má peníze. Nemá ale nic, co by doopravdy chtěl. Ani se všemi těmi nekonečnými možnostmi není svobodný. Jenom poslušně stojí na ponku, neuhýbá jejich rydlům a nechává je, aby ho pozvolna přetvářeli v tu kakofonii desítek jejich vlastních nenaplněných představ. Kdy naposledy dělal něco, co doopravdy chtěl? Něco, co by vycházelo opravdu z něho, z nitra té kamenné hory? Cožpak všichni neobdivují tryskající vodopády ve švýcarských Alpách? Anebo proč ho nemohli nechat volně růst jako nějaký nekonečný krystal? Cožpak jsou stalagmity a stalaktity méně krásné než sochy barokních mistrů? Cožpak musí lidé na všem nechat svůj nesmazatelný otisk, svou rýhu po perliku?

Teď si ale konečně rýpne i on. Konečně udělá něco, co doopravdy chce bez ohledu na to, co tomu jeho sochařští mistři řeknou.

Navzdory tomu, co vyčetl v románech, ostří nebylo nikterak chladné.

Cukl sebou a břitva mu sjela po ruce. Rozrušená kůže ho zapálila a na dno vany začala kapat krev z drobné ranky. Vzduch pročíslo hlasité vyzvánění telefonu doprovázené vibracemi jeho chytrých hodinek, které odložené na umyvadle dokonale rezonovaly s chvějícím se kelímkem na zubní kartáčky. Jindřich se poplašeně rozhlédl. Po levém zápěstí mu tekla krev, v pravé ruce stále pevně držel břitvu jako usvědčující důkaz. Polekal se. Rychle ji odhodil až narazila do

dřevěných dveří a svezla se po nich na podlahu, kde zůstala neškodně ležet.

Jeho šéf ho sháněl. Bezesporu už chybí u toho dobrého oběda, kam ho pozvali. Jindřich se natáhl pro roli toaletního papíru a obvázal si poraněné zápěstí. Obrátil proud ze sprchy proti sobě, jako by se snažil smýt tu hroznou chvíli, jako by ta nenadálá slabost mohla odtéct kanálkem společně se srážející se krví. Omyl si obličej a chladnoucí voda se mísila s jeho horkými vyděšenými slzami.

Bylo to nesnesitelné a hrozně to uvnitř bolelo. Ale zase cítil.

Navěky jim bude čtrnáct

Studený podzimní den. Štiplavý vítr žene uschlé javorové listí od kolumbária mezi náhrobky. Babička Káje naposledy upraví límeček jejích jako saze černých šatů, které dostala přímo k téhle příležitosti, a napomene ji, že se nemá hrbít. Těžká vrata kostela, před nimiž se choulí smutný chumel pozůstalých, na první pohled budí hrůzu. Kája je z ateistické rodiny, na církevním obřadu ještě nikdy nebyla.

Snaží se v houfu neznámých tváří nalézt svou kamarádku, jediný styčný bod, který na téhle sešlosti kromě babičky má. Nikde ji však nevidí. Bude nejspíš až tam úplně vepředu, kde se tísní nejvíc lidí, skrytá za závojem jejich slz.

Konečně se vrata otevřou a dovnitř proudí smuteční hosté. Káje všichni připadají jako stádo černých mravenců. Ani neví, kam se posadit, pořád doufá, že v tom moři žalu a neznáma zahlédne povědomou ježatou hlavu, která by jí dala směr. Nic takového se ale nestane, proto zamíří k prvnímu volnému místu, které spatří, až skoro pod kazatelnu.

Babička ji včas zastaví. „Kájo, tam nechod', to jsou sedadla pro nejbližší členy rodiny. My musíme támhle dozadu.“

Kája tedy poslušně svůj omyl napraví a zaleze za babičkou do téměř poslední řady. Tvrdá kostelní lavice ji tlačí do zad a nohy se jí bezmocně komíhají několik centimetrů nad zemí. Vždycky byla na svůj věk malá a drobná, prostě zakrslík v každém směru. Očima přelétne první řady – a tu ji konečně spatří.

Ubohá Nela, sedí až v samotném čele. Jeden z jejích bratrů ji konejšivě drží kolem ramen a ona, kterou Kája jakživa neviděla plakat, se dusí potlačovanými slzami. Vidět nejsilnějšího člověka, jakého kdy poznala, takhle zničeného žalem, v Káje cosi zlomí. Aniž by si to uvědomila, jí samotné po tvářích začnou téct slzy. Chce svou nejbližší důvěrnici obejmout, říct, že to zase bude dobré. Jenže nebude. Už nikdy nebude, a ona to sama ví.

Začne hrát hudba. Tklivý zvuk varhan se slévá s naříkáním pozůstalých a vytváří kakofonii truchlení, před kterou by si Kája nejradši zakryla uši. Jenže nemůže. Musí tu být pro Nelu, i když ta ji tady vzadu nevidí.

Přichází kněz. Malý obtloustlý mužík v dlouhém zdobeném hávu, který se tváří navýsost vážně zatímco otevírá svatou knihu a čte. Dav truchlících se zvedá jako jedno tělo a zdraví ho plačtivým: „I s tebou.“ Jen jediný člověk za nimi zaostává. Vždy vstane až když ostatní usedají a drmolí to, co oni řekli před ní. Nikdo Káje neřekl, že se bude muset pohybovat s ostatními v rytmu a říkat nějaká slova, která na jejím jazyku zní cize. Nepočítala s takovou obřadností.

Když umřel strejda Jarďa a jeho kamarádi od hasičů ho nesli ve slavnostních uniformách až na hřbitov, nikdo nevstával a neprovolával slávu. Všichni jenom hleděli na své ruce složené v klíně a plakali, když zřízenkyně smutným hlasem četla o strejďově životě.

„Hospodin je můj pastýř, nic mi neschází,“ slyší Kája z úst lidí kolem sebe a na okamžik ji přemáhá dětinská zlost. Jak jen tohle můžou vůbec říct? Tam vepředu v truhle se tísní máma její nejlepší kamarádky, tak jaképak neschází? A co je to za boha, který dopustí, aby malá holka vyrůstala bez té, která ji přivedla na svět?

Má sto chutí se na to toho kněze po obřadu zeptat. Třeba by v knize našel odpověď. A možná taky ne. Její ateističtí rodiče rozhodně žádnou neměli, když se jich před pár měsíci ptala, proč ze všech lidí zrovna Nelině mámě našli tu metastázi pozdě.

Obřad se pomalu chýlí ke konci. Lidé se začínají trousit před kostel, aby stiskli ruku rodině a vyjádřili upřímnou soustrast. Nela zůstává sedět na svém místě, prázdné oči upřené kamsi před sebe. Teprve když jí její bratr pomůže na rozechvělé nohy, se vydá za ostatními.

Všichni si stoupnou do stínu košatých javorů a jakoby ve snách přijímají kondolence od lidí známých i neznámých, přátel i vzdálených příbuzných, které naposledy viděli na svatbě jednoho z nich a znovu je potkají až na dalším pohřbu.

Jako poslední se do řady postaví i Kája. Statečně tiskne ruku Nelině tátovi, čerstvému vdovci, který nemá na hlavě ani jeden šedivý vlas,

oběma bratrům a nakonec stane před svou kamarádkou, kterou zná už od školky. Jejich oči se poprvé setkají.

Mezi slzami problesknou vzpomínky na chvíle šťastné, kdy ještě věřily, že se všechno může v dobré obrátit, i momenty beznaděje a sdíleného smutku. Všechny ty nákupy šťávy z červené řepy, po níž doufali, že se Nelině mámě uleví, i chvíle ticha, kdy už tušily, že tenhle příběh nebude mít šťastný konec. Po celou tu dobu stály při sobě a byly spolu i teď, když jim podzimní vítr čechral vlasy a nesl s sebou první náznaky mrholení, které zamžívalo černě lakovanou rakev. Jsou spolu. Na ničem jiném nezáleží.

Káje se rázem v krku udělá obrovský knedlík, že může sotva popadnout dech. Snaží se říct, co se v tomhle případě sluší a patří, jenže najednou to prostě nejde. Všechna slova se zdají neadekvátní bolesti, kterou Nela zrovna prožívá. Nechá tedy za sebe promluvit činy. Prudce svou kamarádku obejmě kolem pasu a zaboří hlavu do ohbí jejího krku. Jejich slzy dopadnou na štěrkem vysypanou stezičku a smísí se s deštěm.

Obě jednou dospějí, zatímco na hrobě budou přibývat svíčky. Nela přestárne svou matku, které bude do skonání světa jenom čtyřicet dva let. Ale uvnitř se vždycky vrátí k téhle chvíli. V jejich očích jim bude čtrnáct, budou sedět na tvrdých kostelních lavicích příliš daleko od sebe a přemítat o bohu, který dělá z malých holek sirotky.

To všechno, co v sobě máme

Podrážka levných, prochozených bot se skoro lepila k chodníku. Ve vzduchu pořád slabě voněl déšť a v dálce kostelní zvony odbíjely dvanáctou. Rozrazila jsem dveře fakultní budovy a dala se po schodišti napravo. Závod s časem s nejistou pozicí vítěze.

„Á, kolegyně. Už víte, kde vykonáte svou dobrovolnickou činnost?“ starý pan docent se vynořil ze stínů a posunul si příliš malé brýle po velkém, hákovitém nose.

„Ještě ne, pane docente. A omluvte mě-“

„To je ta moderní doba! S takovou nedostudujete!“ potřásl hlavou, ustoupil a já se vydala podél řady dveří. Kolem nohou se mi vlnila sukně jako rozbouřené moře.

„Ženy na vysokých pozicích nám přinesou zkázu! To si pamatujte!“ ozvalo se ještě za mnou.

Do oken foyer se opíralo slunce. Bylo ještě příliš brzo, aby umlknul cvrkot a studenti proudili sem a tam. Ulomila jsem kousek střídky krajíce chleba, vložila si ho do úst a během žvýkání jsem pročítala inzeráty na bydlení a nabídek pomoci se studiem, kterými byla obdařená velká, samostatně stojící cedule v rohu. Od začátku nám říkali, že blaho nepřichází samo, tak ostatně znělo i univerzitní motto, mělo odrážet píli vynaloženou během působení na akademické půdě a náplní našeho studia měla být i dobrovolnická činnost. Tváře, které jsem znala z přednášek, tedy hlídaly rozmazané děti z bohatých rodin, nabízely doučování, pomáhaly se sklizní a vstávaly brzy ráno, aby zadělaly na chléb v místních pekárnách.

Od vchodových dveří se ozval hlasitý pozdrav mé spolubydlící.

Pozdravila jsem Ruth na oplátku. Bydlely jsme spolu od začátku mých studií s ještě jednou studentkou. Malý dům, ve kterém jsme sdílely koupelnu a kuchyni byl, jak s nadšením říkala naše bytná, plný ženské energie.

„Dáš si čaj?“ zavolala jsem směrem do patra, kde jsme měly ložnice a maličkou koupelnu. Namočila jsem medonosku do zlatavé tekutiny a nechala posléze porci medu stékat do hrnku. Souhlasně zakřičela nazpátek. Nad hlavou bylo slyšet, jak chodí po pokoji.

„Stalo se něco?“ zvedla jsem nechápavě obočí, když jsem si všimla, že stojí mezi dveřmi a pozoruje mě. Na rukávu jednoduchých bavlněných šatů měla díрку a z drdolu jí pár pramenů viselo kolem obličeje. Oklepala jsem medovku o okraj hrnku a zalila jsem i její čaj. Potutelně se usmívala.

„Co to tvoje dobrovolnictví?“

„Ani mi nemluv. Při cestě na jednu z přednášek jsem málem vrazila do docenta, co to má na starosti, a to pohoršení v jeho tváři,“ mlaskla jsem a obrátila oči v sloup, abych dala najevo, že neplánuju v líčení dnešního dne pokračovat.

„Byla jsem dneska během pauzy v knihovně,“ upila z podaného hrníčku a natáhla se po sklenici s medem, aby si čaj ještě o něco víc osladila, „a naše univerzita úzce spolupracuje s institucemi, které město také zřizuje. Víš, ten pocit pospolitosti, o to jde,“ nechala to vyznít do prázdna a já pořád nechápala, kam směřuje. Studovala jinde než já, dojížděla asi hodinu a půl vlakem. Já jenom chodila z jednoho konce města na druhé.

„A narazila jsem tam na nabídku, která by ti mohla vyhovovat. Na, opsala jsem ti to,“ podala mi malý, několikrát přeložený kousek papíru. Když jsem sevřela papír mezi prsty, rozevřela dlaň a stiskla mi ruku. O pocit pospolitosti. O to jde.

Město Ruthniny alma mater mě okouzilo. Trochu se podobalo městům, která jsem znala už dřív, ale přesto, teplo, kterým na mě tohle město dýchlo, bylo o něco jiné, než jsem byla zvyklá. Slunce hřálo tak akorát, kašna poblíž vlakového nádraží vesele chrlila další a další proudy vody. Nedaleko projel kočár s koňmi, zvuk podkov cvakající o dlažbu se dal jen těžko zaměnit. Několikrát jsem se zeptala na cestu a poté už jsem stála před vysokou, místy břečťanem porostlou budovou. Vytáhla jsem z nevelké cestovní kabelky papír, na který jsem si zapsala údaje, které mi sestra sdělila po telefonu. Zkontrolovala jsem

se v malé skleněné výplni dveří, zhluboka se nadechla a opřela se o kliku.

„Promiňte," pokusila jsem se oslovit jednu z procházejících sester ve vstupní hale. Odmítavě potřásla rukou a pokračovala v chůzi.

„Potřebuješ pomoci, srdíčko?" za pultem ve vstupní hale se objevila malá, baculatá sestra s kulatými tvářemi. Otočila páčkou na plynové stolní lampě, ozvalo se jemné prasknutí a plamínek se zvětšil. Předklonila se, aby na mě viděla.

„Mám tu s někým schůzku..."

„Poslouchání příběhů nám bylo vždycky vlastní. Život je hodně o naslouchání. A nemocní lidé někdy chtějí, aby jim někdo naslouchal. Ne vždycky, ale občas se to stává. Spoustu lidí se, jak cítí, že se jim už krátí čas, změní, často jsou až zlí, počítejte s tím, že vás budou i vyhánět, aby mohli být sami. Ale to si nesmíte tak brát. V utrpení a bolesti je člověk často sám. Někdy naopak chtějí jenom poslouchat, to byste asi ráda. Jestli máte přístup ke klasice, tím lépe. Lidé si potrpí na tradice. A odejít do jiného pokoje můžete vždycky," sestra mi podepsala krátké prohlášení o vykonání činnosti a stvrdila můj osud. Když jsem odcházela, světlo opírající se do oken se překlánělo do oranžova.

Kniha v tu dobu určená k předčítání je těžší o všechny v ní prožité životy.

„Jak vám je?" usmála jsem se na starého muže, ke kterému mě posadili.

„Mizerně. Mám prej něco na plicích, nějakaj sajrajt. Vy nejste sestra, ne?" zaostřil, jako by snad znal všechny personál.

„Nejsem. Vykonávám tu povinnou dobrovolnickou činnost v rámci studia. Chcete, abych vám četla? Nebo mi můžete něco vyprávět," vzpomněla jsem si na slova sestry.

„Nechci nic. Vypadni."

Poplašeně jsem před starým mužem couvla. Nohy židle, ve které jsem seděla, zasténaly, jak jsem se zprudka opřela o opěradlo. V duchu jsem se té židli omluvila.

„Na zkažené půdě nic nezasadíš, i kdyby ses snažila sebevíc, děvče," usmála se na mě opodál ležící žena, která doted' spala.

„Nechtěla jsem vás vzbudit."

„Po smrti se naspím až až. Pojd' sem ke mně. Místo jako je tohle samo vydává zlé lidi, na to vem jed," stočila oči k muži s nemocnými plícemi.

„A naopak lidi s dobrým srdcem přijímá za své. Nejenom lidi, i místa mají paměť. K naší obrovské škodě." Pokynula mi, abych otevřela knihu a začala číst.

„Tak jak to šlo?" zastavila mě na odchodu jedna ze sester.

„Poměrně dobře. Dost času jsem strávila s jednou paní, když usnula, šla jsem jinam. Ale přijde mi zvláštní ten kontrast. V jednu chvíli je tu klid a chvíli na to..." odmlčela jsem se. „A ne vždycky mi bylo při pohledu na ty lidi dobře."

„Každý, kdo má to štěstí a smí přinášet pomoc a dobro, by měl pochopit, že se mu tím dostává velké milosti. To je citát Florence Nightingalové, lidé ho přišívají především sestřám a lékařům. Ale není to pravda, pole toho citátu sahá mnohem dál, k úplně obyčejným lidem, jako jste vy a jako jsem, koneckonců, i já. Je dobře, že jste přišla, v uniformách vypadáme všechny stejně, a to se člověku brzo zají."

„Ta žena," na pár vteřin jsem se odmlčela. Docházela mi slova. „Řekla mi, že místo jako je tohle samo vydává zlé lidi. Myslíte, že je to pravda?"

„Ne, ne vždycky, velmi často je to bohužel naopak. Tuhé maso je často nutné žvýkat déle. A to dobré a měkké, to rozkoušeme hned. Ale dost těch řečí. Je tu i spousta dětí, zkuste někdy navštívit i je. Dávejte pozor na schodech, světlo tam svítí slabě. Dobrou noc."

„Dobrou noc," naznačila jsem slabě pukrle, uchopila jsem pevněji rukojeť kabelky a vydala se ven. Pomalu se smrákalo a lampáři měli plné ruce práce.

„Proč to děláte?" zeptal se mě jednou uprostřed předčítané věty jeden z pacientů.

„Je to moje povinnost. V rámci studia musíme být nějakou dobu jako dobrovolníci.“

Blaho nepřichází samo.

„A proč jste tady, v nemocnici? Chcete být doktorka?“

„Ne, na to nemám hlavu. Ale nedařilo se mi najít místo a jsem tady ráda, chodím číst i k dětem, vyprávím jim pohádky. A večer si zapisuju poznámky, z jaké knihy jsem četla a o čem jsme spolu mluvili.“

Přišla sestra, položila jednomu z mužů dlaň na čelo a zamračila se.

„Není to trochu skličující? Chápete, že jste mladá, a i když nemusíte, tak se ochomejtáte kolem smrti?“ poznamenal další z mužů, ležící u okna.

„Člověk nemusí být lékař, ani sestra a stejně se smrti nevyhne,“ poznamenala sestra. Na hlase bylo poznat, že má strach. Že se něco děje. Rukama se držela kovové části postele u pacientových nohou a kůži kolem očí měla napjatou.

„Ještě, že je jaro, vidíte. Hrobníkům se určitě pracuje líp, zato v zimě, to je půda zmrzlá jak srdce někoho, kdo nikdy nemiloval,“ pokýval hlavou a odkašlal si. V propadlém hrudníku mu zapraskalo.

„Měla byste jít. Prosím,“ sestra byla pár kroky u mě. Spěšně jsem si sbalila knihu a přehodila si přes ramena šál. Sestra mi vlastním tělem zakryla výhled na muže, kterému ještě před chvílí pokládala dlaň na čelo.

„Proč odcházíte? Řekl jsem něco špatně?“ podivil se muž radující se z jara.

Na chodbě za mnou se při mém odchodu ozvaly kroky. Hlubší a hlasitější. Lékař. Příčinu úmrtí jsem mohla jenom hádat. Okno ve vstupní hale bylo otevřené. Personál dbal na čerstvý vzduch, stejně jako Florence Nightingalová.

Cestu na nádraží a následnou jízdu vlakem jsem si pamatovala jen matně. Že prší jsem si uvědomila až ve chvíli, kdy jsem nedaleko od domova stoupla do louže. Z měkké části čepce jsem vymačkala vodu ještě přede dveřmi. V kuchyni se svítilo a v okně se míhala dvojice postav.

„Tenhle příběh mám moc rád. Nakonec ten muž skončí sám, stejně jako já.“ Položila jsem mezi rozevřené stránky prst a knihu jsem přivřela. Už jsem poznala, že se moje role přelévá a nastal čas poslouchat. Sestra opodál se nakláněla k sedící pacientce a něco jí tlumeně říkala.

„Nikdy bych ale neřekl, že zrovna já umřu sám. Měl jsem velkou rodinu a podívejte se na mě teď. Z lidí se ztrácí lidskost, a to je špatný znamení. Jak si potom před těmi nahoře obhájíte, že z vás nezbyl jediný, sebemenší kousek lidský bytosti? Že jste,“ hledat slova, „že jste zrůda?“ oči se mu leskly horečkou, sípavě se nadechl a spěšně si přiložil dlaň na ústa. Zakašlal a mezi sevřenými prsty prosákla krev. Sklouzla po bledé kůži, vystouplých kloubech a vsákla se do nemocničního povlečení. Sestra byla v mžiku u něj, opatrně mu odtáhla přiloženou dlaň, zuby špinavé od krve měl mírně vyceněné jako vyděšené zvíře. Na zlomek vteřiny se vzdálila, k pootevřeným ústům mu jeho vlastní rukou přiložila složenou špinavou látkovou plenu a pohladila ho po prořídilých vlasech, než odešla pro lékaře. Dlaň, kterou si přidržoval látku u úst a tváře, se mu třásla a v očích, v těch se nedalo vyčíst vůbec nic. Ale už jsem si zvykla. Někdy se to stává. Někdy v sobě nemáme nic víc než člověka.

Rozevřela jsem si na klíně svůj cestovní deník. Byl to malý zápisník, ne o moc větší než dlaň a poznamenávala jsem si do něj během cesty domů první dojmy z daného dne, které jsem večer zevrubněji zapisovala a větvila do deníku, který byl určený k pozdějšímu odevzdání. První zápisky obsahovaly letmý popis telefonního hovoru, když jsem do nemocnice zavolala. Zapsala jsem si i svoje první dojmy z města a jak na mě tehdy působilo prostředí malé, ale osudy prokrvené nemocnice.

Každý, kdo má to štěstí a smí přinášet pomoc a dobro, by měl pochopit, že se mu tím dostává velké milosti. To je citát Florence Nightingalové, lidé ho přišívají především sestřám a lékařům. Ale není to pravda, pole toho citátu sahá mnohem dál. K úplně obyčejným lidem.

- Beatrice Higginsová, sestra

A pak už následovaly střípky každodenních životů. Někdy to byl malý příběh ze života, vzpomínka, co se mihla za mléčným sklem paměti, někdy jsem zaznamenala, co jsem četla, komu jsem četla, s čím jeho tělo či hlava bojuje a zda při čtení nějak reagoval. Měla jsem ráda, ne-li úplně nejrady, když se průběh mé návštěvy stočil směrem k pacientům samotným a oni mi vyprávěli. Připadala jsem si jako bych byla jejich dávno ztracená příbuzná. Jako bych k nim patřila.

Už to chápu. A nevyčítám to. Ani jim, ani sobě. Život sám je někdy nebývale intimní. Pacienti byli přede mnou oblečení, přikrytí tenkými prostěradly, a přesto niterně nazí, skoro až ke kosti.

Pod tenkou podrážkou by se prsty u nohou dal nahmatat každý kámen. V mém zorném poli se mihla žena s košíkem plným květin, opodál se ozval mladý mužský smích. Sundala jsem si z ramen šál, plíce polechtaly vůně a pachy studentského domova. Ve vzduchu bylo cítit jaro, byl jeden z prvních opravdu teplých dnů, vzduch v sobě nesl vůni květin a zeminy, zvířecí kůže a něčeho, co sem zkrátka patřilo, co propůjčovalo městu identitu.

Dům mě přivítal osamocený a studený, po dlouhé době jsem se vrátila jako první. Otevřela jsem okna a v misce s vodou jsem proprala jahody, které jsme společně se spolubydlícími koupily na trhu. Trhovkyně nás ujistila, že budou výborné navzdory úplnému počátku jejich sezony. Pokrájela jsem je a v kastrolu jsem kusy ovoce zasypala cukrem a zalila trochou vody, aby se nespálily.

„Je úplně jedno, od čeho všeho si v životě zašpiníte ruce,“ vzpomněla jsem si, co mi jednou řekl jeden z pacientů, když jsem v míse prsty propracovávala máslo s cukrem. Drolilo se a nechtělo se spojit.

„Jsme všichni stejní, v ničem se nelišíme. Jistě, někdo má peníze, někdo žebrá, někdo myslí výhradně na sebe, druhej by se rozkrájel pro cizí. A spoustu lidí je někde mezi. Ale ve výsledku se všichni budeme lišit jenom v tom, kolik lidí na nás bude vzpomínat. A jestli si na nás aspoň občas někdo vzpomene v dobrém, budem si moct říct, že to nebylo zbytečný, že ten život za to stál.“

Na prahu domu se ozvaly kroky. V rohu kuchyně tikaly hodiny. Jahody na plotně probublávaly, a i když nás učili, že blaho nepřichází samo, bylo cítit v každé spáře a každém centimetru. A stálo to za to.

Próza nad 30 let:

1. Petra Barcziková, Frýdek-Místek
2. Irena Bátorlová, Praha
2. Josef Štěpánek, Žampach
3. Josef Dáňa, Brno
3. Radka Kocourková, Valašské Klobouky

Čestné uznání:

Radim Košátko, Ostrava

Václav Kučera, Praha

POHOVOR (2022)

Nina vystoupila z autobusu přesně na té zastávce, o které jí řekli v telefonátu, v němž ji zvali na pracovní pohovor.

Za těch osmnáct měsíců, kdy byla nezaměstnaná, odepsala na tolik inzerátů, že to ani nedokázala spočítat. Tolik času stráveného hledáním práce a kolik dostala odpovědí? Přesně čtyři. Všechny čtyři e-maily byly v podstatě stejné. „Děkujeme za zájem, ale přednost dostal jiný uchazeč.“

Tedy ve třech případech. V jednom případě jí napsali, že nespĺňuje požadavky, i když jedinou podmínkou bylo, aby uměla základní práci s počítačem.

Když jí zvonil telefon a viděla neznámé číslo, vlastně si myslela, že jde o nějaký nevyžádaný hovor ve stylu: „Slyšíme se?“ A když odpovíte kladně, dozvíte se, že jde o klientské centrum bez bližší specifikace. A to i přesto, že tyto hovory byly už nějakou dobu zakázané.

Ale tentokrát to nebyl žádný takový hovor. Šlo o nabídku práce. Vlastně si ani nepamatovala, že by do takové firmy psala, ale poslala životopis na tolik míst, že nad tím jen mávla rukou a souhlasila s pohovorem ještě týž den.

Takže teď stála na zastávce autobusu v průmyslové zóně, která pamatovala lepší časy a ze všeho nejvíc připomínala město duchů. Budovy vypadaly staře, některé se rozpadaly, jiným z okenních rámu trčely jen střepy. Vše tu působilo zanedbaně a opuštěně. Asfalt na parkovištích byl rozpukaný a některé úlomky ležely i na neudržovaných

trávnících, jako by je tam schválně naházeli poflakující se pubertáci. Až na to, že tady nebylo ani živáčka. Ani lidé, ani auta.

Že by všichni jezdili autobusem? Ten tu přece pořád jezdí, takže některé firmy očividně musí fungovat.

Nina se pustila doleva, přesně podle popisu v telefonátu. Okolí nevypadalo o nic lépe. Omšené zdivo, vysklená okna, zívající dveře. Jedno prázdné parkoviště za druhým.

Když došla k první odbočce, zahrnula do ní a došla až k třetí budově na levé straně ulice. Dům měl šest pater a kromě faktu, že žádné okno nebylo rozbité, nevypadal o nic víc udržovaný než ostatní. Je pravda, že ta milá paní v telefonu říkala, že se sem společnost Recyklace nepotřebného odpadu s.r.o. přestěhovala úplně nedávno. Asi tu byl levnější nájem, když tu všechno bylo tak zpustlé. Možná mohl být vlastník zdejších nemovitostí rád, že sem vůbec nějaká firma ještě chtěla.

Ovšem ten název se sem hodil. Celá tahle zóna potřebovala recyklaci jak sůl.

Nina vešla otevřenými dveřmi do malé chodby. V recepci nikdo neseseděl, ale na desce pultu byla přilepená cedulka s nápisem „Pohovor 6. patro“. Papír zářil bělostí a tak nějak se k tomu všemu okolo nehodil. Trochu jako pěst na oko, pomyslela si Nina, když začala stoupat po schodech nahoru. Nemyslela si, že je kdovíjaká atletka, ale i přesto ji překvapilo, když už ve třetím patře sotva popadala dech. Chodby zely prázdností, všude vládlo ticho, jako by tu ani nikdo kromě Niny nebyl. Že by měli kanceláře jen v šestém patře a zbytek budovy byl prázdný? Jistě, kolik kanceláří potřebuje firma na recyklaci nepotřebného odpadu? Nejspíš jen pár. Důležitá byla ta část, kde se nepotřebný odpad zpracovával.

Jako by snad existoval potřebný odpad, napadlo Ninu.

Když se dostala do pátého patra, funěla jako lokomotiva a musela se zastavit, aby se vydýchala a nepřišla na pohovor jako úplná troska. Naštěstí nebylo vedro. Přece jen byl říjen, takže se nezpotila.

Po pár minutách, kdy se jí podařilo dostat dýchání pod kontrolu, se pustila na poslední úsek schodiště. Šla už teď pomaleji a snažila se napanikařit. Proč firma zavolala zrovna jí? Že by předchozí zájemci odmítli, když to tady viděli? Šplhat denně do šestého patra nezní zrovna lákavě, ale Nina byla rozhodnutá, že práci vezme, jestli jí ji nabídnou.

Na zábradlí nejvyššího odpočívadla někdo přilepil další sněhobílou cedulku se šipkou. Nina tedy vešla do chodby v příslušném směru a minula několik anonymních dveří. Žádné nápisy ani cedule. Jen bílé dveře.

Konečně na pátých dveřích napravo uviděla nápis POHOVOR a pod ním velkými červenými písmeny RECYKLACE NEPOTŘEBNÉHO ODPADU. Byly to velice moderní dveře a vůbec sem nezapadaly. Další pěst na oko.

Nina zmáčkla zelené tlačítko na dveřích. Obě křídla se svištěním zajela do stěn a otevřela pohled do černočerné tmy. Nina na vteřinu zaváhala, ale nechtěla přijít pozdě. Třeba jen přestala fungovat žárovka. Tady by to nebyl žádný div.

Udělalala krok kupředu a dveře se za ní s temným zahučením zase zavřely.

V okamžiku, kdy udělala další krok, měla Nina pocit stavu beztlíže. A ve chvíli, kdy jí žaludek vystřelil až do krku, konečně pochopila, jaký nepotřebný odpad zde recyklují.

Anička

Bum, prásk - rána jako z děla. Pan Osvald leží u svého převráceného invalidního vozíku. "Kolikrát jsem vám říkala, abyste nevstával, vždycky upadnete", rozčiluji se.

"Hernajs, já musím na ni dobře vidět. A když sedím na tom pitomém vozíku, tak vidím prd", vysvětluje rozezleně pan Osvald.

"Z okna můžete pozorovat oblohu", odpovídám unaveně. Sbírat starouška z podlahy je dosti velká fuška a mně to už zmáhá a přestává bavit.

"Moje duše si nebe užije až až, teď chci sledovat hřbitovní bránu", ukazuje na zeď hřbitova, který sousedí s léčebnou pro dlouhodobě nemocné.

"Na to teď nemyslete", povzbudivě jsem odpověděla.

"Ale ne, tenhle hřbitov mám docela rád, už tam mám pokojíček, ale koukněte, u té hřbitovní brány stojí děvče s kudrnatými zrzavými vlasy", vehementně ukazuje prstem.

"Nikoho nevidím", řeknu omluvně a nahlas si povzdychnu. Je to náročné přemísťovat starouška z podlahy na vozík, i když se i on snaží ze všech sil pomáhat.

"Jste slepá jako patrona, zajděte si na oční, nevidět takovou krásnou dívku...", vztekle pokračuje pan Oswald.

"Musím už za ostatními pacienty", pokrčím omluvně rameny a pomyslím si, jaká je ta Alzheimerka potvora.

Na druhý den, v pravé poledne, stojí pan Oswald zase u parapetu, kterého se vehementně přidržuje, aby nespadnul.

"Koukněte, je tam", ukazuje.

"Nevidím", kroutím hlavou.

"Byla jste na očním?", přísně se na mě podívá pan Oswald.

"Nebyla", sklopím hlavu.

"Ach jo, druhé dáváte do richtiku a sama na sebe pšoukáte".

"Co prosím", nevěřícně reaguji.

"Tak ještě, doparoma, nedoslýchavá - jste na tom hůř než pacienti", jízlivě odvětlí pan Oswald.

"Běžte dolů a řekněte Aničce, ať si vezme bundu, stojí tam jen ve svetru, nachladí se. Vytáhněte z mého šuplíku stovku, necht' si koupí teplou polévku", vydává rozkazy pan Oswald.

Vzdala jsem to. Otevřela noční stolek, vzala fiktivní stovku a odešla.

Od té doby, každý den, stál pan Osvald v pravé poledne u okna s dalekohledem a díval se směrem k hřbitovní bráně.

Jeho zdravotní stav se prudce zhoršoval.

"Umřu a ona se na mě ani nepodívá", řekl mi na začátku listopadu. Oči měl kalné a smutné.

Bylo mi ho líto.

Po příchodu domů mě to napadlo, když jsem spatřila svého syna, jak fanaticky hledí do monitoru počítače.

"Chtěl jsi nový monitor", začnu zlehýnka. "Jo, potřebuji ho jako sůl", odpoví, aniž by se na mě podíval.

"Dostaneš, čehož si žádáš, avšak úkol nebude jednoduchý", pokračuji.

"Za monitor cokoliv", souhlasí Hynek.

"Převlečeš se za holku, tady je můj kabát, kabelka, zrzavá paruka. Postavíš se ke hřbitovní zdi a zamáváš do okna, které ti ukážu", pokračuji.

"Mami, tobě hráblo, Alzheimer přece není infekční", zírá na mě s otevřenou pusou Hynek.

"Takže nechceš nový monitor", prudce zavírám dveře synova pokojíku a nechávám mu na posteli přinesené artefakty....

Směnu jsem měla za tři dny, stav pana Osvalda se rapidně zhoršil, uvažovalo se o převozu na interní oddělení do nemocnice.

"Sestřičko Tamaro, zázrak", slyším z pokoje pana Osvalda.

"Anička na mě mává," křičí jako šílený a z očí mu nekoordinovaně vyskakují velikánské slzy.

Přiběhnu a vidím, jak stařeček opřený o francouzské hole, z posledních sil mávání oplácí.

Dole u hřbitovní brány stojí Hynek, má na sobě červený kabát a na hlavě zrzavou paruku. Z pusy mu vystřeluje jedna žvýkačková bublina za druhou, obnošenou kabelkou dělá ve vzduchu řetězový kolotoč.

Nahlas se chechtá a křičí: "Nazdarek, zdraví tě monitorový kašpárek!".

Chtěla jsem vyběhnout a praštit ho, ale pak mě vztek přešel...

"Koukněte, jakou má Anička krásnou tvář, teď už mohu v klidu umřít", podává mi pan Osvald dalekohled a začíná se usmívat.....

Za týden pan Osvald zemřel. Pohřeb probíhal v mlhavý podzimní den.

S úžasem jsem zjistila, že rakev s Osvaldovými ostatky byla uložena do hrobu u hřbitovní zdi, na kterou bylo vidět z jeho pokoje.

Na náhrobku jsem četla nápis: Anička 1960 - 1978.

"Anička?", zůstala jsem nehybně stát.

"Anička - Osvaldova dcera", zaznělo mi za zády.

Otočila jsem se.

Shrbená malá babička pokračovala: "Anička byla krásná holka, dlouhé, vlnité zrzavé vlasy a oči modré jako studánky. Před maturitou se u ní objevila zákeřná kožní nemoc. Bylo to strašné, z obličeje jí začaly vypadávat kusy masa a nemoc jí dokonce vzala celý nos. Lékaři si s tím nevěděli rady, údajně ze stresu. Anička si kvůli tomu vzala život..."

Poslední stařenčina slova se však náhle začala rozplývat v bílé uplakané mlze, která nenasytně pojídala jednu řadu hrobů za druhou....

Šálek kávy

Unaveně se došoural do kuchyně. V konvici vřela voda, na baru už čekaly dva šálky. Chvilí počkal, než cvakne termostat, nato ten svůj oblíbený hrníček zalil horkou vodou, nechal ho z třetiny prázdný, aby kávu mohl zjemnit trochou ml

ghhéka. Potom se znechuceně podíval na hrnek se sytě oranžovým nápisem „MARCELA, *usměvavá a cílevědomá*“, jehož ouško se téměř dotýkalo jeho hrníčku. Ta dotěrnost ho iritovala, stejně jako idiotský nápis, kterým byl ocejchován. To snad udělala schválně, povzdychl si, položil konvici a keramického vetřelce začal ukazováčkem štítivě postrkovat. „MARCELA“ klouzala po hladké desce baru, až se zastavila na samém okraji. Ještě kousíček, už chybělo jenom drobounké přistrčení, aby sletěl do hluboké propasti, kde by se roztránil na malé kousky.

Představoval si, jak by po dopadu na tvrdou dlažbu, zůstalo z „MARCELY“ jen pár bílo oranžových střeptů zaprášených hnědou kávou. A to svinstvo bych nechal na podlaze, uchechtl se v duchu. Ale pak si uvědomil, že sykot manželky není zrovna to, po čem touží a s pocitem vlastní prohry se nakonec rozhodl, její šálek zalít. Zasunul prst do ucha hrnku a prudce si ho přitáhl. Druhou rukou zvedl konvici s horkou vodou, avšak vzápětí se zarazil. Kolik si vlastně dává mléka? Sakra, dává si vůbec do kávy mléko? Chvilí přemýšlel, nato konvici opět položil. Ani po patnácti letech manželství to nevěděl.

Nehnutě stál a vážil, jak se z ošemetné situace bez následků dostat. Pokud po tolika letech připraví šálek blbě, bude ho podezřívát ze schválnosti, ale když nezalije hrnek vůbec, bude vypadat jako bezohledný sobec. To je dilema románového hrdiny, napadlo ho. Z lednice vytáhl mléko a rozvážně si dolil svůj šálek, usilovně přemýšlel, zatímco „MARCELA, *usměvavá a cílevědomá*“ stále čekala na dávku horké vody. Hlavně nespěchej a napanikař, uklidňoval sám sebe.

Zíral do prázdného hrníčku, když ho náhle sevřela úzkost, byl to dobře známý pocit zoufalství, jež si ho za poslední léta, čas od času podrobil. Nitro mu zachvátila beznaděj a naprosto ochromila smysly, v jeho žilách bobtnala jako mazlavá vrstva jílu. V této mučivé chvíli, kdy byl zcela zaplaven sebelítostí, mu v hlavě zakořenila jediná myšlenka: vina je ONA! Jasně si uvědomoval, že vedle ní ztratil nejen svobodu, ale hlavně sám sebe, neboť cokoliv, co kdy udělal nebo řekl, každé jeho rozhodnutí bylo v první řadě provázeno myšlenkou – co tomu řekne ONA. A teď tu stojí nad blbým hrnkem a znovu řeší, co tomu řekne ONA! Znovu, zas a znovu, pořád dokola se sám sebe ptát: co tomu řekne ONA? Jak se zachová ONA?!

Měl na sebe vztek, lokty se opřel o bar a obličej schoval do dlaní. Zavřel oči. Příšerně mu třeštila hlava, měl pocit, že každou chvíli exploduje. Nakonec, možná by bylo nejlepší, kdyby zemřel, vždyť ani nemá odvahu vzepřít se a s idiotskou „MARCELOU“ praštit o dlažbu, raději žije jako mrtvola. A jaký smysl má žít, když ze života nezůstalo nic?

Prostě by mu bouchla hlava, všude by se válely zbytky mozku, vlasů a tkání. Musela by se brodit krví ke konvici a překročit torzo zdevastovaného těla, aby si zalila hrnek s idiotským nápisem „MARCELA, *usměvavá a cílevědomá*“. Pozoroval by to z nebe, nebo z pekla, na tom nezáleží, hlavně, že už by se nemusel ptát, co tomu řekne ONA! Už nikdy by se sám sebe nezeptal, co tomu řekne ONA, už nikdy!

Už nikdy, z těch slov sálalo tolik úlevy! Pod dlaněmi se mu na okamžik vykreslil úsměv. Prudce se napřímil, otevřel zásuvku, z jejíž útrobu vylovil vykostřovací nůž, prohlédl si ostrou čepel, nato špičku přiložil k místu, kde tušil střed srdce. Na hrudi ucítil bodavý tlak. Nůž svíral pevně, oběma rukama, aby čepel pronikla hladce a co nehlouběji. Nehnutě stál a hledal odvahu k poslednímu činu.

Jsem srab, určitě by bylo snazší zabít Marcelu nežli sebe, kmitlo mu hlavou. Vzápětí uvolnil sevření, paže mu klesly k bokům. Pravdivost té myšlenky ho vyděsila. Podíval se na hrníček s idiotským nápisem „MARCELA, *usměvavá a cílevědomá*“ a představil si, jak ho pokládá na krbovou římsu, jako upomínku na milovanou manželku, která se nešťastnou náhodou napíchla na vykostřovací nůž. Se zármutkem

v srdci oznamujeme... Kostel, všichni v černém zajímavě pláčou a postupně kondolují, její půvabná sestra ho utěšuje. Až do rána. Milují se celou noc. Samota je tíživá, tak se nedivte, že potřeboval společnost!

Představa, jak se miluje se švagrovou, se mu líbila. Vždycky toužil zasunout dlaně pod krátkou sukýnku a stáhnout ji žluté kalhotky přes obnažená, hladoučká stehna. Věděl, že ráda nosí žluté spodní prádlo. Nejednou přišla na návštěvu v koktejlkách na ramínka a z krajkového živůtku jí vykukovaly okraje košíčků, jež držely solidní ňadra. Kombinace žluté podprsenky s broskvovým odstínem pleti byla opravdu vzrušující.

Vrátil nůž do zásuvky a napil se kávy. Myšlenka na švagrovou ho trochu rozrušila. Ne, teď nebyla vhodná chvíle na takové úvahy. Vzal hrníček s idiotským nápisem „MARCELA, *usměvavá a cílevědomá*“ a pokusil se myslet na problém, který mu manželka způsobila. A kde vlastně je takovou dobu, kam zmizela?

Naslouchal. Ticho. Zdálo se, že je v bytě sám. Možná si jenom někam odskočila, k sousedovi pro sůl nebo kapku rozkoše. Napadlo ho, že kdyby si našla milence a byla mu nevěrná, nebyl by ten, kdo rozbil manželství. Všichni by říkali: chudák, žena se mu spustila, taková coura! Rozvedl by se a zůstala by mu důstojnost. A čisté svědomí. A švagrová, vždyť od lítosti už je jenom kousek do ložnice.

V tom jeho myšlenky narušilo zvonění. Opatrně, jako by se bál vyrušit vlastní ženu při nevěře, položil hrníček s idiotským nápisem „MARCELA, *usměvavá a cílevědomá*“ na bar. Vytáhl z kapsy mobil a okamžitě přejel prstem po zeleném symbolu na displeji. „Ano?“ ... „Ahoj Marcelo.“ ... „Jistě, koupím chleba. Nechala jsi tu hrnek s nezalítým kafem.“ ... „Dobře, ne, ne, nic se neděje.“ ... „Samozřejmě, uklidím to.“ ... „Přijdeš až večer, rozumím.“ ... „Ne, nevádí, užij si to.“ ... „Dobře, já tebe taky, ahoj.“

Najednou ho objal silný pocit úlevy. Zasunul mobil zpět do kapsy, sáhl do police, sundal plechovou dózu a vysypal do ní obsah hrnku. Potom pustil teplou vodu, aby „MARCELU“ pečlivě omyl. Myslel přitom na švagrovou a cítil, jak se mu slabiny zalévají krví. Utřel si ruce, vzal si svůj šálek kávy a spokojeně se odšoural do koupelny.

Dějiny intimní každodennosti, týden 51. (Věnováno mé zesnulé ženě.)

Jsme za horizontem událostí.

Vlastně mi to došlo, až když mi lékařka na onkologii napsala morfium. Volal jsem sestře. Nevěděla, co říct. Nedivím se, také bych zůstal mlčenlivým.

Mozkové funkce jsou vypínány světelnou rychlostí. Co večer fungovalo už ráno neplatí.

Ještě před měsícem jsme v oblíbené restauraci slavili její poslední narozeniny. Poslední ne proto, že bychom se nacházeli v mezidobí mezi těmi, které již byly a těmi, které teprve přijdou. Opravdu poslední.

Musel jsem jí, pravda podpírat a občas se jí zadržela mluva, ale nijak. . .

Před dvěma týdny mohla hýbat nohama, před týdnem se sama najíst, před čtyřmi dny jakž takž artikulovat . . .

Není to tak dlouho co jsem si říkal, když mě plísnila za mou neohrabanost, jak se tomu nasmějeme, až bude po všem.

Po čem všem?

Komunikace se vytratila. Krmím jí tříští z dětského nápoje, rozpouštěnou teplem rtů.

Cítím, jak trpí. Modlím se ať je to trápení ukráceno.

Je těšně před Vánoci.

Přáli jsme si, aby tu při nich ještě byla s námi a teď jsem dospěl k této prosbě. Sobeckost přítomnosti kontra vysvobození nebytím.

Prvně mě opouští přesvědčení, že to zvládnou. Prvně připouštím, že bych mohl její poslední chvíle přenechat odborné péči, když jí to uleví. V ataku bezradnosti volám známé doktorce z ARa. Za chvilku je tady. Rozjímáme, zda těch pár okamžiků navíc, budou-li vůbec nějaké, stojí

za to, aby opustila domov a pak myšlenku na převoz do nemocnice opouštíme.

Vytváříme sarkofág z polštářových bloků. S vypětím všech sil přerývané dýchá.

Nedokážu jí pomoci, už nikdo nedokáže . . .

V noci odešla.

Přijíždí její sestra.

Téměř bezmyšlenkovitě omývám ne ještě zcela zchladlé tělo.

Z jejího pohledu vyzařuje klid.

Čekáme na koronera. Chvilí to trvá, než vypíše zprávu. Nefunguje mu tiskárna a tu naší použít nesmí. Nevadí, čas beztak ztratil tvar.

Odjíždí.

Sestra jí obléká na poslední cestu a zatlačuje oči. Já to nedokázal.

Čekáme na funebráky. Ten druhý se zřejmě zcela neprobudil a vytváří zmatek. Možná si jenom ještě nezvykl.

Rakev chvíli postává v předsíni, pak zaklapnou víko a vezou jí pryč.

Naposled zamávám.

Ráno jdu vyřizovat pohřeb. Vybrat rakev, vymyslet parte. Úryvek z její básně a k tomu obrázek dívky, který stihla ještě namalovat. Kytky, věnce.

Neodvratnost na mě zatím nedoléhá.

Pohřeb.

Přijíždíme dřív než pozvaní hosté.

Syn ještě cosi domlouvá s hudebním doprovodem. Mě shání fotografka. Chce vědět podrobnosti. Nedokážu se soustředit. Nějak to pro mě není důležité.

Přišlo daleko víc lidí, než jsme čekali. Všichni se do obřadní síně ani nevejdou.

Je studený zimní den. Někteří postávají venku, je mi jich líto.

Jáhen pronáší smuteční řeč sestavenou z mých poznámek, přidává modlitbu.

Obřadní síň zní „*umřeli v horoucím a přesvědčivém stisku*“.

Někteří pláčou, jiní jen zírají za rakví.

Loučím se se smutečními hosty. „ . . . a kdybys něco potřeboval . . . “ .

Za pár dní si vezu v tašce trochu popela.

Týden pozvolna končí . . .

DRUHÁ ŠANCE

Rád naslouchám vzdálenému šumu uvnitř menší útulné kavárničky a pozoruji hosty, jak popíjejí jejich oblíbené nápoje, zakusují u toho něco dobrého a horlivě si spolu povídají. V pozadí se rozléhá jemná melodie francouzských šansonů a všude kolem se line neodolatelná vůně čerstvé kávy. Tu a tam se ozve zvonek u dveří a vchází další návštěvník. Nemusí si ani objednat a už přesně vím, co dotyčnému přichystat. Je hezké vídat denně stejné tváře, které se za ta léta staly mou druhou rodinou. O to víc mě drásá pomyšlení, že ani tato hrstka nejvěrnějších bohužel nedokáže zachránit kavárnu před blížícím se krachem.

Vyprovodím posledního hosta a s vřelým úsměvem se rozloučíme. Ani jsem si neuvědomil, že uběhl další den a za okny se rozprostírá tma. Sleduji mihotající vložky, tančící pod lampami, a zadívám se na blyštící krystalky zmrzlého sněhu, odrážející se v paprscích pouličního světla. Oproti odpolední okolí ztichlo a venku se sotva mihne noha. Chci se vrátit zpět k pultu a začít počítat tržby, když můj zrak spočine na neobvyklém obrysu splývajícím s temným stínem, který na něj vrhá stříška protějšího obchodu. Vypadá jako schoulený sedící muž, zřejmě nějaký bezdomovec, řeknu si. Představa, že by člověk strávil celý den v mrazivém počasí, mě ale nenechává klidným. Popadnu papírový kelímek a horkou vodou v něm zaliji sáček ovocného čaje. Hodím na sebe kabát a vydám se směrem k záhadnému muži. Přibližuji se k němu a se značným odstupem ho oslovím:

„Nedal byste si horký čaj?“ podávám mu nápoj. Muž mlčí a ani se nehne. Zkusím to tedy jinak. *„Nebo pokud máte raději kávu, mohu Vám ji připravit. Určitě se najde i nějaké jídlo,“* pokouším se ho přesvědčit, a zatímco nervózně přešlapuji na místě, stále nic. *Vlastním támhleto malou kavárnu, můžete se jít dovnitř trochu ohřát. Prosím,“* naléhám.

Teprve při zmínce o kavárně muž zvedne oči a podívá se trochu nedůvěřivě nejprve na mě a poté na budovu s výlohou zdobenou obrázkem šálku. Chvíli se rozmýšlí, nakonec si horký kelímek přece jen vezme do dlaní. Stoupne si, zvedne tašku se svými věcmi a pomalu mě následuje cestou zpět do kavárny. Když vstoupí, zůstane ještě stát ve dveřích a důkladně si prohlíží nepříliš velký interiér. Položím na bar domácí pečivo, které ještě zbylo, a pokynu mu, aby se posadil a posloužil si. Uklízím stoly, když muž konečně usedne a dá se do jídla. Teprve při světle vidím detailnější podobu záhadného muže. Je poměrně vysoký a hubený, pod čepicí mu mastné prošedivělé vlasy sahají po ramena a tváři dominují červené líce a větší nos zabarvené od mrazu. Hluboké vrásky zřejmě zrcadlí všechny strasti v jeho životě a možná až zbytečně moc přidávají na stáří jinak celkem vitálního muže. Oči však vyzařují jakousi zvláštní laskavost. Na sobě má ušpiněnou hnědou zimní bundu a potrhané černé kalhoty. Boty vypadají na pohled zmáčeně a nejspíš i pořádně nepohodlně. Jakmile uvidím prázdný talíř, opatrně se k němu vrátím.

„*Dal byste si ještě něco?*“ zeptám se nejistě.

Muž zavrtí hlavou a tiše odpoví: „*Ne, děkuji, už raději půjdu.*“ Nato se zvedá ze židle. Rozhodnu se ho přemluvit, aby nijak nespěchal.

„*To vůbec nemusíte, budu rád, když zůstanete. Aspoň tady nebudu sám,*“ lehce se usměji. „*Bydlím o pár ulic dál, pokud byste chtěl, mohu vám zítra přinést nějaké oblečení.*“ Muž zůstane sedět a namísto odezvy přichází nepřijemné ticho. Hlavou mi proběhne myšlenka, zda jsem pána neurazil.

„*Mimochodem, já jsem Filip Pavelka. Pracuji tady přibližně deset let,*“ pokračuji, a marně přemýšlím, co říkat dál. „*A jaké je Vaše jméno?*“, snažím se nenápadně zapojit do konverzace neznámého cizince. Ani nedoufám, že by chtěl muž navázat společnou řeč, když k mému překvapení odpoví: „*Jmenuji se Alois Toman.*“

Nevěřím svým uším. To jméno. Jedná se o pouhou shodu, nebo to může být skutečně on?

„*Omlouvám se, jestli to bude znít troufale, ale nejste náhodou zakladatel kavárny Devon, té, která tu byla předtím?*“, ptám se dychtivě a přisednu si.

Muž sklopí smutně zrak a mlčky přikývne. Pak mi zlomeným hlubokým hlasem odvypráví příběh o tom, jak před třiceti lety založil onu prestižní kavárnu, která se chlubila vlastní rodinnou recepturou na tu nejlepší kávu široko daleko. Dříve doslova praskala ve švech a hosté si museli rezervovat místa, aby se na ně dostala řada. Avšak tvrdá práce a čas strávený mimo domov si brzy vybraly svou daň. Jeho manželka si našla jiného, což neunesl a hledal stále častěji útěchu v alkoholu. Jeho agresivní chování vyústilo v rozvod, po němž s ním přerušila veškeré kontakty jak žena, tak i dcera, kterou od té doby neviděl. Dál to šlo ráz na ráz a věhlasná kavárna Devon, kterou už nezvládl sám vést, zkrachovala. Přišel úplně o všechno, a protože nedokázal splatit dluhy, skončil na ulici. Bylo mi ho líto, a možná proto, aby se necítil tak špatně, se mu i já svěřuji s finančními problémy a s tím, že kavárnu budu muset kvůli malé návštěvnosti zavřít. V tom se uděje neuvěřitelná věc a v mužových očích smutek vystřídá jiskra radosti: *„Mohl bych teď něco zase připravit já pro vás?“*

V němém úžasu souhlasím a napjatě pozoruji muže, jak mi připravuje šálek kávy. Každý pohyb a gesto ruky jsou jako rituál, jeho prsty jako by při běhaly po klaviatuře, a skládaly tak vlastní melodii. Pozorně naslouchám každému slovu, v němž mi odkrývá svá rodinná tajemství a receptury, které dokázaly přilákat tolik nadšených milovníků kávy. Vydržíme si povídat až do rána a já si pečlivě zapisuji všechny cenné rady a zkušenosti, který mi tento moudrý muž předává.

„Pamatujte, není to pouze obyčejný šálek, v každém se ukrývá kousek uměleckého díla. A tak jako v umění, i tady je nutné neustále překonávat hranice fantazie. Zároveň v něm nesmíte zapomenout nechat i část svého srdce. To je to největší tajemství,“ podívá se na hodiny a obléká si kabát.

„Ani nevím, jak vám mám poděkovat,“ vstanu, abych muže vyprovodil. Ten mě zlehka poplácá po rameni.

„Dokázal jste mi, že na mě ještě někomu může záležet. Na oplátku jsem vás naučil všemu, co jsem mohl. Ne každý dostane v životě druhou šanci, tak ji nenechte uplat,“ bere do ruky tašku se svými věcmi. Pozoruji, jak pomalu odchází.

„Zkusíte najít svoji dceru? Myslím, že i vy byste zasloužil druhou šanci,“ zajímá mě, co bude dál. Vysoký hubený pán se jen otočí a pousměje, než se za ním zaklapnou dveře.

Po tomto setkání jsem si potřeboval dát několik dní volna, během nichž jsem kompletně upravil nabídku nápojů a jejich recepturu. Od té doby jsem žádný nápoj nepřipravil stejně. To, co následovalo, jsem ani ve snu nečekal. Interiér se začal plnit starými i novými zvědavými návštěvníky. Dokonce se vrátili i bývalí hosté kavárny Devon, kteří ještě nezapomněli na jedinečnou vůni a chuť poctivé kávy pana Tomana. Každý den vyhlížím s vděčností dobrého muže, ale od osudného večera se již nikdy neobjevil.

Báchorka o zapomenuté vísce, pacholcích a kulajdě

Bylo nebylo, v jedné zapomenuté vísce, která nebyla tak úplně zapomenutá, jak by se mohlo na první pohled zdát, protože v sousedství moc dobře věděli o pacholcích, kteří rádi vyzdvihovali přednosti své vesničky takovým způsobem, že zpráva o škodách způsobených těmi pacholky se nesla široko daleko za hranice kraje, stálo na náměstí, jehož hlavní dominantou byla velká vzrostlá památná lípa, pod lípou stará lavička, na které se se svým dědečkem dala dohromady nejedna místní babička. Před lípou již nefungující rumpál, za rumpálem alej, a právě za tou alejí to malé stavení, které tolik připomínalo zvoničku, ale zvonička to nebyla. Ten cinkavý zvuk nesoucí se z té údajné zvoničky patřil starému nepojízdnému hasičskému vozu, u kterého se s oblibou právě setkávali ti pacholci a další místní patrioti využívající tuto již bývalou hasičárnu jako takovou nenápadnou krčmu pro místní, protože ta původní, originální hospůdka musela ustoupit ve svém účelu záměrům jistého Náplavy z Prahy aby ukojila touhy jeho paní Náplavové. Paní Náplavová měla obrovskou radost, když se barabizna proměnila, skoro lusknutím prstu, v té době ještě v nekriticky hodnocený paskvil, který svým nápaditým vzezřením - autor se netajil svou jedinečnou inspirací, připomínal malý, trochu rozplácly věžový dům, zdobený ze dvou stran barevnými skleněnými okénky, přes které nebylo vidět, autor také na přání paní Náplavové do stavby zakomponoval dvě unikátní nicneříkající římsy, které neměly, dle pana inženýra Rady – který pro daný projekt neměl pochopení – žádný význam. Aby tato betonová krychle nevypadala fádně tak pan Náplava neváhal vrazit do průčelí dvě excentricky osazená kulatá okna, která vůbec nebyla otevíravá. To však paní Náplavové vůbec nevadilo, naopak ráda vždy otevřela své typizované vchodové hliníkové dveře ze dvou třetin prosklené, které jako by úplně vypadla z Rochlových tabulek, o které se pan Náplava, autor díla, tak rád vždy opíral.

Stavba už v době svého vzniku vyvolávala v místních smíšené pocity a vedly se dlouhé nekončící debaty v hasičárně, u kterých pan Náplava samozřejmě chyběl. Teprve až čas odvál za ty roky hromady sněhu a malá, jinak celkem klidná, teď už obec si prošla staletou vodou, se zmíněný barák stal terčem nevole, o kterou se zase postarali místní pacholci. Dům si prošel řadou neodsouhlasených změn, které opět v místních vyvolávaly smíšené pocity. Nad kulatými okny se najednou objevily veliké textilní – jako balon nafouknuté – žluté markýzy na nichž se objevovaly křiklavé nápisy s hrubkami, které lákaly do útrob toho domu. Museli jste však sehnat překladatele, který by Vám za úplatu – rád – pověděl, že se jedná o luxusní restauraci původem někde od nějaké ŠANGHAJE.

Paní Brázdová, místní klepna, stojící před nově otevřeným podnikem, zírající na denní MENU, tomu panákovi, který ani zdaleka nepřipomínal místního pacholka, povídá:

A kulajdu, máte? Dala bych si dvě porce tady do kastrůlku pro mne a mojego muže, on nemůže.

My nemít kulajda. Kulajda ne! My mít nudlééééééé.

Paní Brázdová nevěřila už tak svým unaveným očím, když sledovala nekončící nabídku nudlí a rýže na milion způsobů.

Víte, já už nemám takový hlad, nudle máme doma a raději manželovi urychtuju nějaká vajíčka, které tolik tak rád: odpověděla paní a odkráčela zpět za svým mužem.

I městeko ožívalo. V tolikrát již zmíněném domě se v druhém podlaží objevila úplně nová prodejna všeho z dovozu a místní měli opět možnost si o všem popovídat ve své hasičárně, kde opět chyběli Náplavovi, kteří už stejně dávno svůj dům prodali a v malém městečku se neobjevovali.

Život šel dál a přibylo mnoho do té doby neznámých podniků na náměstí. Před hasičárnou se objevila z čista jasna AFRODITA s velkým červeným srdcem, které blikalo od osmi večera do kokrhání. A místní pacholci mohli o všem živě diskutovat v místní hasičárně, protože ta pravá, originální hospůdka musela ustoupit, ale to už je jiná historie. Zazvonil zvonec a báchorce je konec.

Příběh od Mississippi

Panebože, taková šunka! Chevrolet! Za moje peníze! Alex skřípal zuby a s námahou zařadil trojku. Stále ještě kroutil hlavou nad svou blbostí, když jen se svým starým vojenským pytlem opustil dům. Na příjezdové cestě nejprve minul synův nový starý vůz, který mu Pierre koupil se Sylviiiným souhlasem za jeho, tedy Alexovy peníze. Když si ale všiml, že syn nechal v zapalování klíče, shodil pytel na zadní sedadlo kabrioletu a nasedl. Auto je stejně uvedeno na mě, pomyslel si, když otočil klíčem a jen letmo mrkl na stav palivoměru. Malcolm je ještě nezletilý. Divný je, že to Sylvie ještě uvedla na mé jméno, napadlo ho, když už vyjel na silnici. Zamířil k jihu. Mohl bych tam být kolem poledne, myslel si původně, ale neměl tušení, jaké problémy mu auto způsobí. Řazení je děsnej problém, a tak jede jen pomalu a převody mění, jen když je to nezbytně nutné. Krucifix, takovej pekáč! Nemohl jsi, pitomče, počkat ještě půl roku? Chtěl jsem ti koupit vůz na prázdniny...

Byly tam některé známky, které ho měly varovat. Ale byl slepý. Důvěřivej blbec, řekl by táta. Už když se Pierre vedle nastěhoval, mělo mu dojít, že si žije trochu nad své poměry a že na takové bydlení asi nemá nebo nebude mít dlouho. Otevřený, přátelský, hned okouzлил jejich děti. A pak ty úsluhy – tu pomohl pokosit zahradu, opravil branku... Theresa z něho byla celá pryč. Malcolmovi už bylo patnáct, tak to trvalo trochu dýl... Ranní běhání, tu a tam svezení na Pierrově motorce. Pak společné výlety, nakonec celé víkendy... Když ty pořád nemáš čas, měl bys být Pierrovi vděčný, že děcka nějak zabaví. Už nikdy nebude vědět, kdy se všudypřítomný Pierre dostal do Sylviiiny postele. Kruci...

Přišel zrovna v pro něj nejvhodnějším období. Firmě se začalo dařit a začala pronikat i na transatlantické trhy. Byl proto v práci

dlouho a nosil domů víc než slušné peníze. Pro svou ženu a své děti. A pro Pierra, sakra, který je využíval...!

Před čtyřmi hodinami podepsal všechny bankovní převody a ve firmě jmenoval své zmocněnce. Na účtu rodiny nechal jen nezbytné minimum na čtyři měsíce. Pierra živit nebude. Své auto si ráno nechal odvézt do přístavu v Granch Riverside a domů se vrátil pěšky. V den, kdy se prvně domákl toho, že Sylvie s Pierrem spí – a jak jinak – věděli to všichni ostatní dříve, si celý den představoval situaci, kdy jí to vmete do tváře. Nakonec to ovšem dopadlo zcela jinak, než si vysníval. Potkal ji na zahradě zrovna ve chvíli, kdy chtěl odejít bez rozloučení.

„Kam jdeš?“ zeptala se, když uviděla jeho sbalený pytel.

Minul ji, vlastně ji nechtěl potkat, ale cosi v jejím překvapeném postoji jej zadrželo. Pomalu se k ní otočil.

„Kam jdeš, Alexi? Chtěla jsem...“ zmlkla náhle a ve tváři se jí mihlo poznání. Vypadala upřímně zdrceně. Udělala k němu krok, ale on ucouvl.

„Alexi...“

„Jestli tu zůstanu ještě minutu, zabiju chlapa, co spí s mou ženou,“ řekl tiše a pomalu a sledoval, jak uhnula pohledem. Nadhodil pytel a vykročil.

„Co mám říci dětem?“ vyvalila proti němu zbraň nejtěžšího ženského kalibru. Zarazil se.

„Myslíš,“ ušklíbl se a bylo mu to líto, „myslíš ty nevděčný parchanty, co mi řekli, že Pierre je lepší než já, protože je s ním sranda?!“

„Nediv se, tráví s nimi tolik času... jsou to ještě děti,“ pokusila se.

„Ty nejsi.“

„Ne...“ zmlkla.

„On tě opustí, Sylvie. Hned po mně. Zablokoval jsem totiž svá konta. Máš jen něco málo na provozním.“

Vytřeštila oči, ale hned se schoulila do sebe. A on věděl, že ona ví dobře, co bude.

„Malcolm měl přece jít po prázdninách na Yale. Kde na to vezmu peníze...“

„Dobré bydlo vás pálilo. Třeba vás práce poučí.“

„Víš přece, jaké má Malcolm sny...!“

„O těch svých jsem ti taky něco vyprávěl, ne?“

Jenom kývla a těkala očima po zemi pod svýma nohama. Její ruce jakoby tápaly beze smyslu kolem těla, chvíli svírala pěsti, chvíli proplétala prsty. Za sedmnáct společných let ji neviděl takhle vykojejenou. Ale soucit necítil.

„Ty se nevrátíš, že ne...?“ odvážila se pohlédnout mu nakrátko do očí.

„Kdoví,“ zamumlal a pokrčil rameny. Asi věděl, že se o návrat pokusí. I když – co může být za půl roku?

„Ježíšikriste...“ uslyšel její nevyrovnaný šepotavý hlas, když se chytla za hlavu.

„Jo...“ vydechl a šel. „Amen.“

I kdyby se otočil, stejně měl špatný zrak a neviděl by, jak její rty bezhlesně tvoří slova – miluji tě. A slzy vidět nechtěl.

Teď už jej čekalo jen dvoumílové klesání, a tak s úlevou vyřadil. Už měl té mizerné převodovky dost. Jak si jen mohl Malcolm nechat vnutit takovej šrot? Myslel si, že svému synovi už v dětství vštípil cit pro motory, ale jak se ukázalo, asi se to nepovedlo. Asi se dopustil i jiných chyb... Nebo že by tu hrála roli i nějaká jiná kritéria? Nebyl si tím jistý.

Aspoň že to brzdí, pomyslel si s úšklebkem, když je klesající vozovka přivedla k první serpentíně. Kdyby to nebrzdilo... Pche!

Nechal své děti vychovávat Pierrem. Může se vymlouvat, že neměl čas. Chtěl je hmotně zabezpečit. Na tomhle světě je to tak. Vlastně je to učebnicový příklad. Bože – opravdu jeho děti tolik strádaly jeho nepřítomností? Nebo je to nebolelo až tolik, ale prostě se chopily příležitosti k zábavě?

S Pierrem je to lepší než s tebou! Jako teď slyšel hlas své malé, upřímné Theresy. Malcolm mlčel, tohle by si už ve svém věku říci nedovolil, ale jeho oči jí dávaly za pravdu. Co teď honem dělat? Jeho malá holčička už není jeho... A co Sylvie? Copak ztratila soudnost? Kam až to chtěla hnát? Ona, která si byla vždycky schopná vše dobře vykalkulovat, kam teď chtěla svůj vztah k Pierrovi dovést? Věděla přece, že podle předmanželské smlouvy dostane jen rentu, která

rozhodně nedostačí k životu, na který si zvykla? Sylvia... vždycky byla pragmatik... znamená to snad, že opravdu kvůli Pierrovi hodila všechno za hlavu? Zamílovala se? Opravdu? Ach Bože...!

Poslední táhlá rovinka k přístavišti. V dálce už viděl i Fredův člun. A před přístavištěm blondátou holku s báglem u silnice. Na ženský ho chuť přešla, ale přesto zastavil. Byla hezká, všiml si, když ho vesele oslovila:

„Svezeš mě?“

„Ne,“ zavrtěl hlavou s úsměvem, vytáhl klíče a vojenský pytel a vystoupil.

„Jmenuju se Alex.“

„Rita,“ odtušila.

„Ahoj, Rito! Uděláme to jinak. Já tady totiž končím.“

Hodil jí klíče velkým obloukem. Bravurně je zachytila, i přes svůj překvapený výraz ve tváři.

„Jestli s tím dokážeš odjet, tak jed', Rito. Kam chceš. Někde ho zase někomu nech, jo?“

„Seš vadnej?“

„Myslím, že teď už nejsem,“ zasmál se a přehodil si pytel přes záda. „Šťastnou cestu, Rito!“

Nechal ji napospas jejímu překvapení a šel dolů k přístavišti. Cítil se po dlouhé době volně a dobře a těšil se, že si odpočine. Vlastní jachtu si ještě koupit nestačil, tak se domluvil s Fredem, že si udělají dovolenou na ostrově. Právě když přicházel k molu, odjížděl automobil donáškové služby. Zaplacené zásoby jsou tedy na palubě, řekl si v duchu a už zahlédl osmahlou tvář kamaráda. Zvesela zamával.

„Nazdar, Alexi!“ zvolal Fred, od této chvíle kapitán. „Čekáme jen na tebe.“

„Plavčík se hlásí na palubu!“ usmál se a hodil svou bagáž přes balustrádu.

„Uvolni ty úvazky!“ ukázal Fred a Alex mu hodil konce lan. Pak se vyšvihl na palubu. Objali se.

„Vítej, starochu.“

„Ano, kapitáne. Jak dlouho polujeme?“

„No, jsi tu později, ale měli bychom to stihnout. Až mineme tamta skaliska, dáme to tři čárky k severovýchodu a tak hodinku před západem jsme tam.“

Lodní motor se zařváním naskočil a vybafl oblak naftového dýmu. Pak už jen v pomalých, bublajících otáčkách vedl loď kolem ukotvených jachet na volnou vodu.

Alex otevřel plechovku piva a zhluboka se napil. Tohle potřeboval. Teď má naplánovanou půlroční dovolenou, ale zda to tak dlouho vydrží, neměl tušení. Motorové jachtě tolik nevadil mírný protivítr a Alex mu rád nastavoval tvář. Věděl, že trocha čerstvého vzduchu a klidu mu vyčistí hlavu.

Čím vyčistit srdce, to nevěděl.

Literární soutěž „MŮJ SVĚT“ se stala tradiční akcí Knihovny FM už od roku 1993. Letos tedy probíhá již její 30. ročník.

Oceněné práce držíte v ruce.

Grafická úprava a tisk: Městská knihovna Frýdek-Místek, p.o.

Soutěž je určena nejen mladým začínajícím autorům, ale všem, kdo rádi píší nebo mají potřebu psát, aniž by bylo psaní jejich povoláním.

Nový ročník soutěže je vždy vyhlášen v říjnu v Týdnu knihoven, do konce roku pak přijímáme příspěvky. Ty jsou dále postoupeny tříčlenné odborné porotě. Výsledky jsou oznámeny obvykle v březnu následujícího roku na slavnostním večeru, který se koná v příjemné duchovní atmosféře oddělení beletrie na Jiráskové ulici.

Na slavnostní vyhlášení jsou zváni písemně všichni zúčastnění autoři.

Proto milí autoři nepište do šuplíku nebo svého PC, ale také k nám do knihovny!

